

ANUNCIAMENTUL

Pe an ... 24 ...
Pe ...
Pe ...

Pentru ...
Pe an ...

Telefon
Nr. 736.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul No.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Lee
deschis costă șirul 20 ML.
Manuscrisele nu se in-
napoiată.

In stadiul decisiv.

Momente.

Arad, 30 Ianuarie.

Delegația specială a comitetului nostru național va relua tratativele cu primul-ministru ungar, contele Ștefan Tisza, probabil încă azi. Membri comisiei de zece au sosit aproape cu toții la Budapesta, și interesul cerurilor politice e îndreptat aproape exclusiv asupra decisivului moment; care se anunță acum în mersul tratativelor româno-maghiare.

E neîndoios, că audiența de ieri a contelui Tisza a fost de-o importanță hotărâtoare. Primul ministru i-a înfățișat monarhului tabloul amănunțit al rezultatelor obținute până astăzi, dimpreună cu punctele încă nelămurite deplin, în privința cărora acordul între primul ministru și reprezentanții noștri trebuie să se fixeze în aceste zile. Ziarele pretind, că contele Tisza ar fi primit dela monarhul aprobarea prealabilă cu privire la declarațiile ce d-sa are de gând să facă, afirmativ în ședința de mâine a camerei, în legătură cu cunoscutele declarații ale ambasadorului austro-ungar la București, contele Czernin, și, în același timp, și cu privire la părerile arătate în chestiune de foștii miniștri români dd. Take Ionescu și Nicu Filipescu. Ziarele maghiare cred, că „ingerența” ambasadorului dela București, și nu mai puțin și „ingerența” numiților bărbați de stat români, a fost neavenită, păgubitoare tratativelor. Unele din ele cer „reglementarea” contelui Czernin, ba știu, că monarhul va avertiza chiar, în chipul cel mai categoric, pe slujbașul său ișperzelos. Fel de fel de versiuni circulă în această privință în presa ma-

ghiară, și ziarul „Világ” aduce, pentru mai multă aparență de verosimilitate, declarațiile unui anonim membru al comitetului nostru național, declarații, în cari se răsfrânge aceiaș nemulțămire ce ar fi avut darul să trezească amintitele „ingerențe”, în sânul comitetului.

Noi nu suntem în situația să controlăm aceste versiuni, — știm numai, că chestiunea, a cărei deslegare se caută cu cea mai mare seriozitate, e cu mult mai gravă decât să poată fi periclitată de niște declarații a căror autenticitate n'a garantat-o oficial nimenea.

Peste câteva zile, se va face lumină în chestiune, și noi așteptăm liniștiți, pe deplin convingși de tăria morală și de priceperea celor ce reprezintă în aceste clipe istorice cauza milenară a poporului românesc din Ungaria.

*

Dacă, însă, opinia publică românească dovedește azi o atât de frumoasă seninătate în fața marelui eveniment, opinia publică maghiară e tulburată mereu cu cele mai repudiante mijloace. Intre aceste mijloace deosebit de caracteristic e, cel întrebuițat de opoziția din cameră dăunăzi, când n'a ezitat să tăvălească numele august al moștenitorului de tron, arhiducele Franz Ferdinand, în noroiul debandadei vâzsonyiste. Acest mijloc detestabil a fost curând trecut și în mâinile presei kossuthiste, care svonește că moștenitorul n'ar aproba o eventuală înțelegere între Români și Maghiari. Și mai caracteristic e, că nu s'a găsit nici între ziarele guvernamentale nici unul, care să respingă această perfidă insinuație. Singur ziarul „Reichspost”, din cealaltă parte a monarhiei, a reprobato în terminii cei mai energici și hotărâți, aver-

tizând, în același timp, opoziția din camera ungară cu catastrofalele consecințe ce pot să aibă, în viitorul națiunei maghiare, insinuații, atât de hazardate.

Deadreptul uimitoare e, apoi, atitudinea presei maghiare în legătură cu o dureroasă aniversare. Se împlinesc, anume, azi, 25 de ani dela moartea tragică a fostului moștenitor de tron, Rudolf. Un prilej, fără îndoială, de îndurerate reamintiri, dar presa maghiară dă falșelor ei dureri un ascuțit îndreptat iarăș împotriva actualului moștenitor de tron, deși în chip fățiș. Ziarul „Alkotmány”, de pildă, — care e organul catolicismului maghiar, și ca atare ar trebui să aprecieze deosebit sentimentele marelui catolic ce este arhiducele Franz Ferdinand, — găsește, că isvorul nefericirii națiunei maghiare este a se căuta în împrejurarea, că națiunea maghiară „n'are azi un fiu de rege”, care s'o ocrotească, care să se identifice cu aspirațiile ei imperialiste și să înfrunte pe toți dușmanii ei. În lipsa acestui „fiu de rege”, în jurul căreia fantazia maghiară a țesut cele mai miraculoase legende, „națiunea” decade pe zi ce merge, se stânge, ajunge prada liberă a mulților ei dușmani — și monarhia însaș e atât de slăbită în urma jalnicei situații a Ungurilor, încât, pentruca să scape de „haita lupilor” ce-o mușcă în călcăie, e silită să îndoape potăile cu carne din carnea națiunei maghiare, cu bucatură ruptă din bunurile și prerogativele „națiunei”.

Tânguirile de această natură sunt nu se poate mai elocvente. Ele au un tăiș otrăvit și acesta e îndreptat, indirect, către inima omului de-o generositate ideală, de o înțelegere profundă pentru vitalele interese ale monarhiei și de-o imparțialitate rece, superioară,

Reîntoarcerea Giocondei.

Sala pătrată a Luvrului, în care Gioconda ocupă iar locul de onoare, este vizitată în fiecare zi de sute de parizieni și de străini, veniți să admire nemuritorul portret. Am comunicat la timp cetitorilor mei cum a fost privit în Franța acest mare eveniment artistic. Cred mai ales de actualitate deliciosul studiu de mai jos, scris de I. Henri Roujon, din Academia franceză, unul din cei mai erudiți și subtili critici și istorici de artă. În articolul pe care-l traduc, dl Henri Roujon evocă odată mai mult splendida figură a lui Leonardo da Vinci, și emite asupra Giocondei idei pe cât de judicioase pe atât de noi.

Adrian Corbul.

Gioconda s'a regăsit! Gioconda ni s'a înapoiat! Reîntoarcerea ei a fost o bucurie pentru noi toți, după cum dimineata în care a dispărut ne-a făcut efectul unei ore lugubre. Nu-mi place din cale afară cuvântul „mondial” de care se face de câțva timp un abuz ciudat; dar servindu-ne de el spre a exprima sentimentul de bucurie universală cu care s'a salutat reapariția Mona Lisei, ni se pare că-l reabilităm. Intreaga civilizație a jubilat. La Montecitorio, fericita știre, șoptită printre grupuri, a suspendat un pugilat parlamentar — ceace este o minune. Putința de a o revedea pe Gioconda a părut lumii o întâmplare așa de fericită, încât puțin a lipsit ca grosolanul ei hoț să fie considerat ca un filantrop. Tabloul lui Leonardo nu este numai cea mai celebră dintre operele sale; el este și cel mai iubit.

Pentru ce? Să fie aceasta efectul vre-unui „snobism” intelectual? Ori popularitatea Giocondei provine mai degrabă din faptul că ea încarnează cu farmecul ei misterios însuși geniul Renașterii? Ea simbolizează și prelungește în lumea modernă unul din ceasurile cele mai solemne și cele mai binefăcătoare din istoria omenimei.

Erudiții sunt de acord asupra datei când portretul Mona Lisei a fost terminat: da Vinci l-a — nu terminat, ci părăsit în anul 1505. După spusele lui Vasari, el își considera opera ca încă incompletă: *lo lascio imperfetto*. Și lucra la ea de patru ani!

Totul s'a zis — după atâtea cercetări! — asupra încântătoarei și tulburătoarei femei care a pozat în fața lui Leonard. Ori cât de savantă să fi fost această anchetă, ea n'a dat decât niște rezultate aproape negliabile. Știm că Monna Lisa Gherardini era de origină neapolitană; că soțul ei, Francesco Zanobi del Giocondo, a cărui a treia soție era, făcuse avere ca bancher.

Cât despre misterul femeii și asupra tainei pe care o exprima și o ascunde surisul ei, o întregă literatură s'a țesut în jurul ei, în toate limbile globului. Să revenim asupra ei, ar însemna a flecări.

Dar pentru ce Francesco del Giocondo, care era bogat, n'a păstrat el portretul nevastei lui? Cum se face ca acest capo-d'operă a rămas în stăpânirea lui Leonardo? La întrebarea aceasta

erudițiunea refuză de a răspunde, câmpul ipotezelor este deschis. Dacă aș îndrăzni, aș propune una, o! cu multă timiditate, și fără a ține la dânsa cu înverșunare.

Și mai întâi, în ce epocă a vieții lui a pictat-o Leonardo pe Monna Lisa? Intr'una din epocile lui cele mai neliniștite și cele mai melancolice, în clipa când, după căderea lui Ludovico Mauri el părăsi Milanul, renunțând la lucrările mari, la atelierul său populat de discipoli, la acea stăpânire spirituală pe care i-o asigura favoarea lui Sforza. Veni să-și caute un asil în Franța, pe care o părăsise de șaptesprezece ani. Acolo, el a regăsit o patrie chinuită, intristată, necăjită încă de martiriul lui Savanorola, amenințată de lăcomiile unui partid, pe jumătate ruinată, umilită și imburghezită de gonfalonierul Saderini — într'un cuvânt, numai umbra Florenței de pe vremea când fusese tânăr, o pradă făgăduită robiei.

Se sfârșise dar pentru el cu giganticele întreprinderi așa cum știa să le stârneasă Ludovico: lucrări de inginer, de arhitect, de sculptor și de decorator. Nu mai erau păreți unde să zugrăvească Cina: monăstirile florentine erau sărăcite! Nu mai avea de sculptat condotieri victorioși, vre-un Ludovico Sforza, călare pe calul său de luptă: gloria armelor devenise aiacerea regelui Franței! Leonardo trebuie să se mulțamească acum cu lucrări mai modeste, cu tablouri sfinte, cu cartoane, cu portrete; atunci făcu el desenul Războiului

față de alurele bolnave ale unui popor cu mintea rătăcită după vedenii bizare.

Profundele sentimente de respect ce ne leagă de casa domnitoare, ne determină, în deosebi, să considerăm elucubrațiile presei maghiare ca fiind ele expresia unei totale uitări de sine. În istoria neamului nostru nu se întâlnesc figuri de semnificația lui Bocskay, Rákoczy, Kossuth etc. În viața noastră publică nu există Samsoni de carton de felul lui Nagy Gyurka, republicanul fervent, a cărui popularitate e indiscutabilă, chiar în miezul genuin al poporului unguresc.

Și totuși noi suntem cei veșnic contestați la masa libertăților constituționale, aici, în patrimoniul cel mai întins al coroanei habsburgice....

Chestiunea românească, în Ungaria, a ajuns azi într'un stadiu tot atât de decisiv, ca de pildă la 1848—9, — deși nu în împrejurări de un exterior similar, dar cu aceeași greutate — și noi trebuie să concepem însemnătatea ei în toate accepțiile ce i-a imprumutat istoria.

Grecii continuă opera de distrugere a Aromânilor.

Aromânii pier, schinuiți de Greci. — 30 mii de Români gem sub un regim de teroare. — Femei necinstite, copii uciși mișelește.

Arad, 30 Ianuarie.

În mână mototolim plini de revoltă, o scrisoare, care ne slășie inima de durere, sosită din Meglenia (Macedonia).

Va să zică totul a fost un bluff? Nici promisiunile dlui Venizelos, și nici chiar protocolul anexat la tratatul de pace din București, nu mai pot garanta soarta conaționalilor noștri din Macedonia?

Aromânii pier azi — părăsiți de proprii lor trați — sub oblăduirea lăfarnică și criminală a oficialității grecești.

Săptămâna trecută — ne vestește numita scrisoare — fruntașii aromâni din Lumnița (Meglenia) Gheorghe Meghia, Tana Condurail, Nicolai Constanti și institutorul Dim. Cioti au fost arestați — fără altă vină, afară de aceea de a fi Români — puși în lanțuri, bătuiți și batjocoriți în mijlocul satului — de către jandarmii lui Venizelos — antărți de o-dinnoară — iar după aceea au fost duși în munți

de unde nu s'a mai aflat de urmele lor. E un caz recent între multe altele.

Cel 30.000 de Români ai Megleniței — ținut eminento românesc — trăiesc astăzi sub cea mai cumplită teroare. Tinerii sunt uciși, bătrânii bătuiți și întemnițați, iar fetele necinstite.

În ținutul Caraferei — același regim! Români — sub povara celor mai nedrepte învinuiri — sunt târați din închisoare în închisoare, bătuiți și despoiați de avuturile lor.

Nu de mult, cunoscutului bogătaş român de acolo Tolu Hagigoga, i s'a răpit cu forța aproape întreaga avere, între care și moșia sa Dobra. Alurea, în celelalte ținuturi românești, domnește aceeași teroare.

Aromânii pier. Li se dau astăzi lovituri de moarte, cu arme, contra cărora e zadarnică împotrivirea. Sub vechiul regim aveau scut stăpânirea turcească. Mai mult sau mai puțin ea îi ocrotea. Azi sunt exterminați de proprii lor stăpânitori.

Se pare că oficialitatea greacă se joacă cu focul. Când Aromânii prigoniiți se întorc la vetrele lor cu scrisori de recomandare, purtând semnătura primului ministru grec, autoritățile rup în tața lor plicul, îl aruncă strigând că nu vor să știe de Venizelos. Și bietul om care avusese naivitatea să creadă în sinceritatea Grecilor, e din nou schingiuit și aruncat în temniță.

Pentru cine nu cunoaște perfidia caracteristică neamului acesta, ar fi tentat să creadă că premierul grec nu mai are nici o trecere, față de subalternii săi și deci să-l creadă de bună credință.

Ferit-a stântul! Venizelos e un dictator în Grecia și nimeni n'ar cuteza să discute măcar ordinele sale. E un joc la mijloc, — un specific grecesc. Cu o mână se oprește, iar cu alta se încurajează tendințele pan-eleniste. După încheierea păcii, vizitând Grecia, scrie d. Titu Panaitescu, — mi-a fost dat, de altminteri să asist la un asemenea joc.

Guvernatorul Macedoniei, Dragumis, care deslănțuise o ne mai pomenită teroare împotriva naționalităților neelene, în urma unor presiuni venite din afară, era înlocuit cu Repulis, un terorizator de lortă, pentru ca apoi să fie bombardat în capul unei instituțiuni de stat, creată în scopul de a „aduce la cunoștința națională” pe toți neelinii din Macedonia, o societate panelinistă a la „Elenismos” — a cărei activitate e tuturor cunoscută.

Grecii fac rău, sau mai bine zis, își fac de cap. Intumurați — identici în ipostaza Bulgarilor dela sfârșitul primului război balcanic — și-au lăcut din cauza lăcomiei și lăfarniciei lor, dusmani de moarte în Bulgari și Turci și potrivnici în Sârbi. Mai trebuiau să piardă simpatia României. Au pierdut-o de mult. Ce mai vor? Ura României? O vor avea, sau o au! Pe calea care au apucat-o, calea nesocotitei, a îngâmfării și a lăcomiei, nici șovinismul și ipocrizia — specifice rasei lor — nici Venizelos,

nici eroii de mucava a antichității lor și nici chiar zeii Olimpului nu-i vor scăpa de dezastru. În jurul lor roiesc atâtea uri abia îngrădite. Dacă ei nu văd pericolul, cu atât mai rău pentru dânșii.

Să lăsăm viitorul să grăiască. Până atunci guvernul român, suntem siguri, prin ori ce mijloace de represiune, ce îi stau la îndemână va face pe Greci să respecte stipulațiile protocolului anexat la tratatul de pace din București, punând capăt cu un ceas mai înaintea procesului de exterminare îndreptat împotriva traților noștri.

Admiterea textului român în certificatele finale ale școlilor populare. Organul școlar al ministerului de culte și instrucțiune, „Néptanítok Lapja”, publică, în numărul său dela 15 Ianuarie, o importantă ordinațiune, dată sub nr. 4905/913, privitor la limba textului certificatelor despre terminarea școlii populare.

Ministrul de culte și instrucțiune aprobă prin această ordinațiune formularul prezentat de Consistorul mitropolitan din Sibiu pentru certificatele finale ale școlilor elementare, pe lângă menținerea neschimbată a formei externe, stabilită prin ordinațiunea ministerului de culte și instrucțiune din 1912 nr. 2103.

Formularul prezentat de Consistorul metropolitan din Sibiu cuprinde în mod juxtapus textul maghiar și pe cel românesc.

Ordinațiunea de mai sus a ministrului de culte și instrucțiune, prin care se recunoaște numai un drept natural al cetățenilor nemaghiari, de a întrebuința limba lor pe lângă limba oficială a statului în textuarea certificatelor la școlile susținute de ei, arhișovinistul „Pesti Hirlap” o prezintă ca o nouă tradare a intereselor maghiare. „Pesti Hirlap” încearcă să-și întemeieze acuzațiile pe cunoscutele legi de maghiarizare a școlilor, create de guvernul coaliționist și pe o ordinațiune a fostului ministru Zichy, la care se referă și actuala ordinațiune și prin care, după cum se știe, se ordonase textul pentru certificatul final al școlilor populare exclusiv numai în limba maghiară.

Impăcarea polono-ruteană și situația în Austria. După lupte îndelungate și învingerea multor și mari dificultăți, guvernul austriac i-a succes în sfârșit, cu ajutorul prelaților din Galizia, să creieze o înțelegere între partidele polone și rutene, privitor la legea electorală pentru dieta galițiană. Prin înțelegerea aceasta s'a făcut un pas important înspre împăcarea definitivă a Rutenilor cu Polonia. Evenimentul acesta are însă o mare importanță și pentru dezvoltarea politicii în Austria. Rutenii mulțumiți acum, în ce privește cea mai mare parte a as-

din Pisa, și o zugrăvi pe Sfânta Anna. În perioada aceasta, mai puțin sbuciumat de geniul său, el consimte a termina cu grijă câteva opere de pictură, ca pentru a se odihni de deobșurie intelectuale ale vieții lui milaneze. În acești câțiva ani el a fost, înainte de orice, un pictor incomparabil. Ajunsese la cincizeci de ani. Cu toate că vre-o câțiva rivali tineri se ridică în jurul lui, cu toate că deja se afirmă teribilul său concurent Michel Angelo, Florența vede totuși într'insul pe cel mai glorios fiu al ei. Soțul unei patriciane dintre cele mai frumoase ale cetății îi cere să facă portretul ei, ca celui mai bun și celui mai vestit pictor de atunci.

Dar cât de greu se înșela bancherul Giocondo, crezând că se adresează unui portretist, adică unui operator de asemănare individuală! „Anul universal” avea să descopere în modelul care-i se prezenta un infinit de frumsete. El îl va metamorfoza într'un tip etern. Dintr'o damă, care nu a fost poate decât încântătoare, el a făcut această ființă imaterială prin care a vrut să exprime în treg visul său de artist. Soția lui Francesco del Giocondo a devenit Gioconda. Ea seamănă mai puțin cu sine însăși decât cu idealul chip femeesc pe care Leonardo îl adora în fundul cugetului său.

Sunt patru veacuri de când generațiile deșchiază prin fața Giocondei, gândind că ea seamănă cu acest model ideal. De unde-i vine acest prestigiu învingător al tuturor capriciilor mo-

dei? Fiindcă ea este idolul în care se rezumează o clipă fără de pereche din soarta speței umane.

Leonardo a pus într'nsa toată aspirația lui nebună către glorificarea naturii, tot entuziasmul său într'u insoți Știința și Frumusețea, toată neliniștea și toată melancolia lui pentru sublima Italia care trăgea să moară. Îmi place să mi-l închipuiesc pe secretarul celor Zece, pe Machiavel, vizitând atelierul lui Leonardo pe vremea ședințelor de poză ale Monna Lisei. Muzicanții imprăstie valuri de armonie pentru a distra frumosul model, cuvintele galante alternează cu glasurile instrumentelor. Numai Machiavel tace și contemplează. Numai Leonardo și cu dânsul știu să înțeleagă ce voiesc a spune aceste buze cari nu îndrăsnesc să zâmbească cu adevărat, acești ochi perduți în presagiile doliului. Lui Machiavel, florentinul pasionat, patriotul, subtilul lucrător al revanșelor, îi place lui într'adevăr mult acest egoist mândru, semețul da Vinci care n'are drept patrie decât Ideia, acest fiu care a uitat Florența și care, ieri în serviciul Maurului, meditează de pe acum supunerea sa către stăpânul Franței? Nu! Dar, înainte de toate Italian, el e mândru că cea mai miraculoasă dintre plantele omenesti a crescut pe pământul sfânt al patriei lui. Machiavel știe că zilele patriei sale sunt numărate pentru că ea a săvârșit iremediabila crimă de a neglija datoria războinică. Cea ce admiră el în chipul transfigurat al frumoasei patriciane, care nu este de fapt decât o contemporană a Lucreției,

e încarnarea adorabilă și dureroasă, a acestei primăveri a geniului omenesc, pe care viitorul o va numi cu strălucire „Renașterea” și pe cari urile o vor însângera.

Și în vreme ce Machiavel cugetă astfel, în vreme ce Leonardo își contemplează modelul în propriul său suflet, în vreme ce harfele își amestecă accentele cu glasurile omenesti, Francesco del Giocondo, trăgând la o parte pe vre-un prieten al său bancher sau notar: „Găsești dta, îi șoptește el, că portretul acesta seamănă cu nevastă-mea?” Amicii săi îl sfătuiesc să aștepte până după terminarea portretului. „Bine, bine, înțeleg eu, dar Monna are pe obraji două roze pe cari nu le văd în pictură după cum nu văd nici purpura buzelor ei. Nici odată nu i-am văzut aerul ista sombru, amenințător parcă. Aș fi vrut să-i văd chipul în pictură, așa cum o vedem la serbările pe cari le dăm în palazzo. Și încă ceva: unde a văzut acest da Vinci peisagiile astea pline de groază pe cari le-a indicat pe fondul tabloului său, el, fiul Toscanei noastre voluptoase? M'am gândit eu mai de mult să-i supun aceste reflecții, dar știu că este un om care nu primește sfaturi dela nimeni și pe care favoarea celor mari l'a făcut trufaș.”

În vremea asta, pe măsură ce Leonardo își urma și nu-și sfârșia opera, portretul Monnei Lisa semăna cu originalul din ce în ce mai puțin. Poate că Leonardo n'a consimțit să se despartă de el fiindcă l'a găsit prea asemănător visului său? Poate că soțul Monnei Lisei a reful-

piratului lor naționale, nu vor mai pune piedeci activității camerei austriace, ci vor fi mai mult un sprijin al guvernului austriac. De altă parte Polonii au încetat să mai fie copii răsfățați ai guvernelor austriace, — desbinându-se între sine membrii clubului polon, — cărui fapt de altcum i se poate mulțumi și găsirea unui modus vivendi între Ruteni și Poloni.

Guvernul austriac mai are însă de învins încă o altă mare dificultate, penitruca să poată asigura o activitate rodnică camerei austriace.

Lupta dintre Germanii și Cehii din Bohemia pare a pune guvernul austriac în fața problemei celei mai grele. Deputații cehi agrarieni și radicali pretind stăruitor ordonarea alegerilor pentru dieta boemă, la ce însă guvernul nu e aplicat înainte de a se ajunge la o înțelegere între Nemți și Cehi. Aceasta atitudine a guvernului a avut însă ca rezultat că Cehii agrarieni și radicali au început în cameră obstrucția împotriva provizorului budapestan. După cum se anunță guvernul austriac va amâna mâine Sâmbătă camera și va pune în aplicare paragraful 14.

Un răspuns al partidului „Ungarländische deutsche Volkspartei” la adresa contelui Tisza.

„Budapester Tagblatt” publică, în numărul său de ieri un răspuns al conducerii partidului german cu sediul în Timișoara „Ungarländische deutsche Volkspartei” la adresa contelui Tisza. Primul ministru ungar, după cum se știe, în răspunsul său dat la interpelația contelui Apponyi în chestia tratativelor cu Românii, a adus ca pildă pe Nemții din Ungaria, despre cari a afirmat că „cu excepția unei neînsemnate minorități” trăiesc în perfectă armonie în cadrele politice naționale maghiare, iar în Ungaria de sud sunt chiar unul dintre cei mai puternici stâlpi sprijinitori ai acestei politici. Conducerea partidului „Ungarländische deutsche Volkspartei” constată că afirmația contelui Tisza e numai pe jumătate adevărată și și aceasta condiționat. Conducerea partidului german din Timișoara accentuează însă, că deși Nemții nu stau îndărătul cetățenilor în ce privește credința față de stat și iubirea de patrie, totuși își iubesc și țin cu tărie la individualitatea lor națională, și nici decum nu sunt aplicați a se contopi într-o altă națiune, penitruca și ei au o conștiință de rasă tot atât de puternică ca la Maghiari.

Conducerea partidului „Ungarländische deutsche Volkspartei” declară în sfârșit că urmează cu simpatie tratativele cu Românii, căci pretensiunile națiunilor nemaghiare sunt iden-

zate să-l primească? Să acceptăm această din urmă ipoteză. La refuzul clientului nemulțumit, Leonardo păstra tabloul. Fericit refuz! Dacă Giocondo ar fi fost mulțumit, Gioconda s'ar fi conservat în vre-o galerie din Florența, dată mai curând ori mai târziu pe mâinile restauratorilor cari ar fi vernisat-o și revernisat-o după zisa experților, și repictat-o în veacul al XVII, așa cum se repicta în Italia în epoca decadentei. Nemulțumirea soțului Monna Lisei a permis lui Francisc I să păstreze divinul portret în gale-ria aurită din Fontainebleau.

În acest mod posedă Franța, nu portretul unei dame florentine, ci fantoma încântătoare a Renașterii. Demnul Francesco del Gioconda, are dreptul din partea noastră la o simpatică amintire.

tice, și recunoscându-se drepturi pentru una din aceste națiuni, se recunosc și drepturile celorlalte.

Nemții naționaliști din Timișoara își termină scrisoarea deschisă asigurându-l pe primul ministru, că dacă îi va succede să creeze liniște și înțelegere între popoarele acestui stat poliglot pe baza principiului de egal-îndreptățire în cadrele unității de stat, va recâștiga simpatia și mulțăminta neperitoare a cetățenilor și va crea o țară fericită.

Sedința de azi a camerei. Camera a rezolvit în sedința ei de azi, în absența opoziției și indiferența caracteristică deputaților prezenți, o mulțime de rugări, ce i s'au adresat. Între aceste a fost și rugarea mai multor municipii ca în scopul controlării institutelor financiare românești să se înființeze o bancă națională centrală, care să sprijinească băncile maghiare din ținuturile locuite de națiunile nemaghiare. Camera fără a lua vre-o atitudine a hotărât transmiterea acestor rugări ministerului de finanțe.

După rezolvirea ordinii de zi președintele Carol Szász anunță, că contele Ștefan Bethlen a semnat în cartea de interpelații la adresa primului ministru o interpelație în chestia interviului contelui Ottokar Czernin, publicat în numărul din 25 ianuarie al ziarului „Az Est”.

Sedința de azi s'a terminat apoi stabilindu-se încă ordinea de zi pentru sedința de mâine.

O RAZĂ. Societatea „Emke”, după cum se știe s'a adresat tuturor municipiilor, invitându-le să ia o atitudine împotriva înțelegerii româno-maghiare. Reprezentanta Albel-Regale și a comitatului Târnavel-mici au hotărât în zilele trecute punerea ad acta a apelului societății „Emke”. După cum se anunță din Kaposvár, comisiunea permanentă a comitatului Somogy a hotărât, în sedința ei de ieri, în același sens, având deplină încredere că primul-ministru, contele Tisza, în iubirea lui de patrie, afecționată până la sovînlism, va apăra interesele Ungariei.

Iată o rază răsleată ce începe să insenineze păcla din cuprinsul opintei publice maghiare.

Noua declarații ale dlui Take Ionescu. Ziarele maghiare au telegrame că d. Take Ionescu a făcut în fața unui redactor al ziarului „Adevărul” dela București nouă declarații cu privire la chestia înțelegerii româno-maghiare:

— Dacă înțelegerea se dorește sincer, — a spus dsa — ea se va și încheia. Stările ce dăinuiesc de 40 de ani acum, nu pot fi schimbate așa de ușor. Obiceiurile stabilizate nu pot fi schimbate de azi pe mâine. Ori se înființează înțelegerea ori nu, fapt este că cel mai mare bărbat de stat al Ungariei a făcut încercarea și a dat dovadă că dorește să rezolve chestia. Din parte-mi doresc înțelegerea, care dacă se va înființa, mă voi bucura însu-mi foarte mult.

Amânarea sesiunii delegațiilor. Ni se anunță din Viena: În cursul tratativelor de ieri a contelui Tisza cu factorii de cădere din Viena s'a luat hotărârea ca sesiunea delegațiilor planuită pentru luna Martie să fie amânată. În baza înțelegerii contelui Tisza cu primul ministru austriac și cu miniștrii comuni, delegațiile se vor convoca numai pentru sfârșitul lunii Aprilie. În legătură cu această amânare a sesiunii delegaționale a fost modificat și planul de călătorie al M. Sale monarhului la Budapesta. M. Sa va sosi la Budapesta astfel numai în Aprilie, iar luna Maiu o va petrece în Gödöllő.

† Dr. Nicolae Oncu.

Arad, 30 Ianuarie.

Inmormântarea mult regretatului Dr. Nicolae Oncu se face mâine, Sâmbătă, la orele 11 a. m. în comuna Rîșca din apropierea târgului Baia-de-Criș. Rămășițele pământești ale defunctului se vor transporta din Arad mâine la orele 6 dimineața cu un tren special, care va duce cu sine totodată și o mare parte din societatea română a Aradului, care dorește să-i dea mortului ultima cinste, asistând la inmormântare. Va călători cu acest tren la Rîșca în frunte cu d. Sava Raicu, directorul executiv al băncii „Victoria” și d. Romul Ciorogariu, vicepreședintele acestui înfloritor institut, mulți dintre Români arădani, cari în cel acum dispărut au venerat și iubit un distins bărbat al neamului nostru, care prin eminentele sale calități, din fiul țărânului român dela Rîșca a ajuns între fruntașii neamului românesc, a fost sufletul înființării institutului de credit și economii „Victoria”, a zidit „casa națională” din Arad, a fost întemeietorul școlii civile de fete din Arad, a zidit palatul „Tribunei” și viața sa întreagă a făcut cinste numelui de Român și a desvilit bogatul izvor de regenerare națională a țărânilor noastre.

P. S. Sa Episcopul Aradului d. Ioan I. Papp, atins de greutatea zilelor geroase de acum, nu poate participa în persoană la inmormântare, dar va fi reprezentat acolo prin vrednicul protopop al Bradului, Reverendisimul Domn Vasile Demian, deputatul cercului Baia-de-Criș și vechiul prieten al defunctului.

Din toate părțile comitatului Arad se anunță în număr mare participanții la inmormântare și acest trist prilej va fi o nouă dovadă despre tăria noastră națională, când se va manifesta cea mai puternică temelie a oricărei măririi naționale: *gratitudinea pentru cei merituosi.*

Prohodul în Rîșca îl va oficia P. C. Sa părintele protosințel Roman Ciorogariu, prietenul din tinerețe al marelui răposat, iară răspunsurile funerare le va cânta vestitul cor al seminarului nostru diecezan din Arad sub conducerea distinsului profesor *Triton Lu-gojan.*

Noi, cei din jurul acestui ziar, în anii din urmă am avut să purtăm crâncenă luptă împotriva unor frați, cari aveau în fruntea lor pe distinsul român *Dr. Nicolae Oncu.* Istoria va face dreptate fiecăruia dintre noi muritorii de azi. În fața mormântului deschis dela Rîșca însă închinăm steagul dinaintea merituosului dispărut și cu sufletul cernit de nefățărîtă durere îi cerem răposatului iertarea creștinească și-i zicem: odihnească în pace, în veci pomenirea lui!

Condoleanțe.

Redacția noastră a expediat azi la adresa d-lui protopop Vasile Demian din Brad următoarea telegramă:

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericească, sculptare de amvone, și altare și statui, — aurre și decorație de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 95. (saját ház)

În atelierul nostru se execută: altare amy, nici o oboască dar terii, bănci, rame pentru icoane și tot ce noastre li poate fi de la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, și ceice târguiesc și candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altari articolele anunțate în și se rînnovează. — Liferează statu, să amintească că firma cruci lucrate artistic, pe lângă prețuri, în ziarul acesta.

— Exprimați familiei Oncu în Rîșculița adânc simțitele noastre condoleanțe pentru pierderea prea distinsului Român, care a fost Dr. Nicolae Oncu. In veci pomenirea lui!

Reuniunea femeilor române din Arad și provincie îi exprimă sentimentele sale triste de condoleanțe pentru pierderea membrului ei de onoare și veneratului bărbat Dr. Nicolae Oncu, care a săvârșit fapte neșterse de binefacere prin sprijinul ce l'a dat Reuniunii întru ridicarea școlii noastre de fete. — *Sofia Beleş*, presidenta „Reuniunii”.

Soicetatea academică „România Jună” din Viena a adresat azi ziarului nostru următoarea telegramă:

— Viena, 30 Ianuarie.

„Dintre bătrânii de azi, tinerii dela 1871, cari la 8 Aprilie aceluiș an au înființat cu mari jertfe „România Jună”, s'a stins Dr. Oncu o figură marcantă în viața zbuciumată a Ardealului. Vestea tristă ni-a umplut inimile de durere și cu sufelele cernite deplângem pe marele dispărut și ne închinăm memoriei lui. — *I. Nandriș*, președinte.

Statul să garanteze deplina libertate de presă, în lege, și cautiunea ziarelor politice să fie casată. În ținuturile locuite de Români, la tribunale, la judecătoriile cercuale, desbaterile între partidele române, precum și sentința să fie în românește. La aceste tribunale și judecătorii să funcționeze judecători români.

Autonomia comitatelor și a comunelor să fie, din partea statului, garantată prin lege. Alegerile în comune și în comitate să se facă pe baza sufragiului universal. În comunele cu majoritate românească limba oficială a comunelor să fie cea românească. În comitatele locuite de Români, între funcționarii comitatului și ai comunelor să fie și Români, adecvat numărului populației.

Colonizările pe bunurile statului și pe teritoriile locuite de Români să se facă cu micii proprietari români, — și, pe aceste teritorii, statul, să înființeze școli agronomice cu limbă de propunere românească.

Statul să susțină școli comerciale și industriale cu limbă de propunere românească și să sprijinească industria de casă românească.

În ținuturile locuite de Români să se sistematizeze un serviciu sanitar conștiincios. Să se înființeze spitale și în ele, precum în genere, în ținuturile locuite de Români, să fie aplicați după posibilitate medici români.

Drepturile cerute mai sus să fie garantate din partea statului ungar așa fel, ca principiul sincer al egalei îndreptățiri a naționalităților să se reliefeze mai presus de orice îndoială — și toate aceste dorinți să fie garantate din partea statului în mod instituțional, încât să nu poată fi schimbate de azi pe mâine.

Nota-răspuns a contelui Tisza.

Acesta a fost în linii esențiale memoriul comitetului nostru național, iar răspunsul contelui Tisza se cuprinde în următoarele:

Cetățenii de buze românești ai țării se bucură și astăzi de-o deplină egalitate de drepturi. Autoritățile exercită puterea publică ce au în același chip ca față de ceilalți cetățeni ai țării. Români pot să formeze un partid politic *leosebit*, atât pentru alegerile parlamentare, cât și pentru cele din comitate și comune.

În privința drepturilor de întrunire și asociere, precum și pe terenul libertății de presă au aceleași drepturi ca ceilalți cetățeni ai țării. Români pot să cultive cultura românească în școală și în genere în viața socială, liber, și guvernul vede bucuros, dacă funcționari publici au parte în mișcări sociale de colorit economic și cultural.

În ce privește limba protocolară a comunelor și-a comitatelor, se vor menține neschimbate dispozițiile articolului de lege XLV dela 1868.

Dispozițiunile mai importante ale legilor, ale guvernului — ale municipiilor, precum și toate publicațiunile de interes public, vor apare, în ținuturile locuite de Români în mase, și în limba românească.

În ținuturile locuite compact de Români, funcționarii cari au contact cu poporul, trebuie să cunoască limba românească, și pentru însușirea ei se vor lua măsurile convenite.

Pe terenul economic, instituțiile existente ale statului, vor avea înaintea ochilor și interesele poporului românesc. Guvernul va uza de toate mijloacele ce-i sunt la îndemână, în scopul de-a asigura prosperarea economică a poporului românesc la fel cu a celorlalți cetățeni ai țării.

Acțiunea de colonizare a statului nu e îndreptată împotriva progresului economic al Românilor, ci *voiește numai să contrabalanteze deplasarea relațiilor de proprietate în paguba Ungurilor (!)*

Două documente ale tratativelor româno-maghiare.

Arad, 30 Ianuarie.

Ziarul *Az Est* dă în vileag două din documentele principale ale tratativelor dintre comitetul nostru național și contele Tisza. Unul e *memoriul* prezentat contelui Tisza din partea *comitetului nostru național*, cuprinzând punctul de vedere inițial al Românilor. Al doilea e *răspunsul contelui Ștefan Tisza*. Acest răspuns a fost desbătut în ședințele din săptămâna trecută ale comitetului. *Amândouă textele sunt fidele și diferă de cele originale numai în câteva puncte neesențiale, pe cari „Az Est” le resumă.*

Iată aceste documente:

Memoriul comitetului național român.

Statul ungar să sisteze toate piedecile ce a pus până aci în calea unificării culturii românești. Să permită, ca toate ziarele din România, toate cărțile și toate tipăriturile să poată intra în țară; să permită contactul între bisericile de aici și cele din România; tot așa și venirea în patrie a actorilor, artiștilor și conferențiarilor, fără vre-o concesiune specială dela guvern. Pe terenul comunicației comerciale, statul ungar să considere interesele Românilor de aici și în special interesele populației dela graniță.

Să recunoască, statul ungar, în poporul românesc o individualitate constitutivă a statului și să-i asigure dezvoltarea prin instituții cari să aibă autoritate de drept public. La honvezime și în armata comună, instrucția soldaților de rând români să se facă românește. Pe terenul justiției militare, limbii românești să i se recunoască drepturile convenite.

Poporul românesc să aibă dreptul de a se organiza în partid politic independent. În comisiile legislative poporul românesc să fie reprezentat în proporția numerică a populației. Deputații naționaliști români să poată lua parte în toate comisiile parlamentare, în cari se desbat chestiuni ce interesează pe Români.

Să se legifereze dreptul electoral universal, secret și după comune, iar la formarea circumscriptiilor românești să fie ascultate dorințele partidului național român.

Să se anuleze, legislația, toate legile și toate ordonanțele, cari sunt în contradicție cu principiul egalității de drept în ce privește pe naționalități, și să garanteze, legislația, în legi speciale, deplină îndreptățire a tuturor naționalităților înaintea legii.

Să se garanteze statului în viitor dreptul asocierii și întrunirilor pe bază naționalistă. În special organizarea societăților culturale să fie deplin liberă, iar pe cele mai însemnate din aceste societăți statul să le împărtășească de un sprijin identic cu sprijinul ce dă societăților maghiare similare. Statul să-și dea ajutorul la înființarea teatrelor populare în orașele și localitățile cu populație în majoritate românească.

care caz neapărat. Statul să împărtășească bisericile românești de ajutoare în proporția numărului credincioșilor. Ori de câte ori se va aduce vre-o lege privitoare la viața bisericilor, să fie ascultate bisericile, și dispozițiile să se ia în comun acord cu ele.

În ministerul de culte și instrucție publică să se instituie o secțiune românească, care să îngrijească de afacerile, bisericesti și școlare, românești. Funcționarii acestei secțiuni să fie români.

Și pe terenul instrucției universitare să fie reliefat principiul egalei îndreptățiri a naționalităților. Și anume: Catedra limbii și literaturii române să fie îndepărtată cu un învățat (cetățean ungar) recomandat de Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român. La universitatea din Budapesta și la cea din Cluj să se sistematizeze câte-o catedră de istorie românească. Profesorii acestora să fie numiți de către ministrul de culte, asisterea la recomandarea Asociațiunii.

Societățile studentesti de caracter naționalist să fie ajutate din partea statului și considerate din partea universităților, întocmai ca societățile ungurești de ținte similare. Să se îngăduie înființarea a două internate în cele două orașe cu universitate. Studenții universitari să nu fie prigoniți din cauza convingerilor lor politice, iar pentru manifestațiile lor politice să nu fie trasi la răspundere disciplinară.

În școlile medii, acolo unde locuiesc Români și își urmează studiile, limba și literatura română să fie studii obligative pentru elevii de limbă maternă română. Bisericile și societățile românești să poată înființa școlile medii românești și internate, iar statul să sprijinească în mod convenit instituțiile de acest fel și să înființeze și statul școlile medii cu limbă de propunere românească. Limba de propunere la gimnaziile din Năsăud, Beiuș și Brad, să fie cea românească, iar acest din urmă să fie completat la 8 clase, cu sprijinul statului.

Instrucția elementară să fie gratuită. În școlile de stat ce se vor ridica de aci înainte, — în comunele, în cari populația românească e în majoritate — limba de propunere să fie cea românească. Guvernul să caseze legea Apponyiană dela 1907 și în locul ei să alcătuiască una corespunzătoare pedagogiei moderne și principiului de egală îndreptățire a naționalităților. Totodată, guvernul să scoată din vigoare toate acele ordonanțe, cari au ținuta neîndoioasă de a maghiariza instrucțiunea.

Să garanteze statul în viitor dreptul asocierii și întrunirilor pe bază naționalistă. În special organizarea societăților culturale să fie deplin liberă, iar pe cele mai însemnate din aceste societăți statul să le împărtășească de un sprijin identic cu sprijinul ce dă societăților maghiare similare. Statul să-și dea ajutorul la înființarea teatrelor populare în orașele și localitățile cu populație în majoritate românească.

Când școlile statului vor fi cercetate în număr mai mare de școlari nemaghiari, aceștia vor primi instrucție și în limba lor maternă. Se vor lua măsuri ca din școlile normale (preparandii) să iasă un suficient număr de învățători cari să vorbească limba naționalităților, prin ceia ce vom obține, ca școlarul de buze românești să poată primi instrucție în limba lui maternă, atâta timp cât nu a învățat încă ungurește.

Față de școlile confesionale guvernul va aplica un tratament, care să nu le primejduiască existența, și guvernul își va exercita dreptul de control ce și-a asigurat în legea XXVII din 1907, cu precauțiunea (tactul) convenit. Guvernul se va năzui să ridice școli de stat lângă școlile confesionale, cari sunt cercetate, în număr mai mare, de școlari de altă confesiune și de limbă maternă maghiară.

Guvernul recunoaște fără ezitare, că bisericile române au dreptul să ridice școli nouă la fel în locul școlilor confesionale românești, când aceste au încetat să existe din pricini de ori ce natură.

De cumva împotriva planului oficial de învățământ, valabil azi pentru școlile populare, se vor ridica excepții obiective, guvernul e aplicat să le examineze și să facă eventualele modificări necesare.

În privința întregirii lefii învățătorilor față de școlile populare românești se va proceda ca față de celelalte. Pe acest teren nu ne putem abate dela procedura urmată până astăzi.

Guvernul se va năzui să aplice revizori școlari (inspectori), cari să aibă simț și pentru cauza învățământului românesc.

Bisericile, societățile, fondurile și alte corporațiuni vor putea și în viitor, ca și până aci, să ridice școli medii, dar ajutorarea acestor fel de școli guvernul o face pendentă de împrejurarea, dacă în ținuturile din chestiune e oare lipsă de școli medii mai mari. Guvernul a sprijinit și până acuma școlile medii românești, în forma complectării lefurilor profesionale. Ce privește complectarea gimnaziului inferior dela Brad, guvernul e înclinat să intre în această chestiune la tratative binevoitoare, dar modificarea situației actuale a gimnaziului superior dela Beiuș, guvernul n'o găsește motivată.

În ținuturile locuite în mase de Români, la școlile medii se va propune limba românească ca studiu obligativ pentru elevii români. În aceleași școli, guvernul se va îngriji, ca și elevii de limbă maternă maghiară să-și poată însuși limba românească.

Instrucția religioasă a școlarilor români, în deosebire în practica valabilă azi, se va face în limba maternă a școlarilor, de obicei de către vre-unul din preoții bisericilor din chestiune.

Guvernul se va năzui să sprijinească, în marginile situației financiare a statului, în măsură și mai mare, atât instituțiile bisericesti cât și pe cele de învățământ.

Cauza episcopiei de Hajdudorogh se va revizui într'un chip care să ofere toate garanțiile obiectivității. Autonomia bisericii greco-orientale trebuie respectată, — acesta e punctul de vedere și al guvernului. *Autonomia bisericii greco-catolice va fi aranjată deodată cu autonomia romano-catolicilor*, dar guvernul va fi cu considerare și la împrejurările speciale ale acestei biserici. Tot atunci se va aranja și chestiunea episcopiei(?) de Alba-Iulia și Făgăraș.

Partidul Liberal și chestia țărănească.

Primum o circulară adresată de prefect. jud. Argeș, tuturor funcționarilor administrativi, județeni și comunali din județul Argeș, semnată de prefectul N. Brânzeu un distins compatriot al nostru. În această circulară se rezumă în linii generale atitudinea demnă ce va lua-o partidul liberal față de nevoile ardente ale țării, față de țărani. (Nu ne indoim că și celelalte județe vor face la fel!) Dăm câteva pasagii, spațiul neîngăduindu-ne s'o dăm în întregime:

Reluând firul activității noastre, întrerupt acum 3 ani, cred că e bine să se știe de toți dnii funcționari ai județului și comunelor: *tinta* ce o vom urmări împreună precum și *principiile și mijloacele*, pe cari le vom aplica și de rândul acesta în administrarea generală a județului Argeș.

Tinta noastră este să asigurăm și să sprijinim liniștita dezvoltare economică, culturală și națională a tuturor claselor sociale și în deosebi a *clasei țărănești*, mai numeroasă și în multe privințe înapoiată.

Vrem ca și sătenii să simtă din ce în ce mai mult, că sunt fii acestei țări și că prin *întrăirea tuturor claselor*, patria noastră comună va fi și mai bine apărată și mai ușor mărită.

La înfăptuirea acestui program general, noi credem, că vom putea alunge dacă ne vom conduce și vom pune în practică următoarele principii și mijloace:

1. *Respectarea și executarea legilor în toată sinceritatea și față de toată lumea.*

Cea mai mare datorie — și pentru noi și cel mai mare merit — este ca funcționarii administrativi să execute și să aplice legile deopotrivă pentru toți cetățenii. Legea învoielilor agricole, legea cărciumelor, legea meseriașilor și legea poliției rurale și urbane, au fost, în anii din urmă, mai puțin aplicate, și de aceea vă atrag atenția îndeosebi asupra acestor legi pentru a fi respectate în litera și spiritul lor.

2. A fi cinstit și exact în îndeplinirea serviciului sunt două calități indispensabile societății noastre. Cerem, ca șefii de servicii să dea pildă celor mici, și nici unii, nici alții — fără motive grave — să nu lipsească dela serviciul ce li s'a încredințat. Să se știe de asemenea, că funcționarii abuzivi, neglijenți, și cei ce vor pretinde sub ori ce formă pentru serviciul legalmente datorit: bani, lucruri sau alte servicii, vor fi pedepsiți fără cruțare.

În fiecare Sâmbătă — voi primi și asculta la Prefectură, pe ori ce sătean, care va avea să se plângă contra abaterilor funcționarilor administrativi.

II. În afară de îndatoririle strict oficiale, noi dorim și recomandăm tuturor funcționarilor a se face apostolii ridicării morale și economice a sătenilor, îndemnând, sprijinind și organizând ori ce inițiativă care ar avea de scop cultura și propășirea satelor.

Biserica și școala sunt și rămân pentru totdeauna instituțiile cele mai necesare pentru înălțarea suflului a poporului și de aceea ori ce funcționar care va sprijini silințele preoților și ale învățătorilor va avea mulțumirea și lauda noastră.

a) *Complectarea numărului de școli* — săli — necesare tuturor comunelor și întreținerea în bună stare a celor existente.

Organizarea cursurilor pentru analfabeți; ocrotirea specială a școlilor de adulți, cari vor oferi celor ce vor ști citi și scrie dreptul de vot. *Înființarea de biblioteci populare și societăți culturale* d. p. celea recomandate în toată țara de „*Liga Deșteptarea*” fondată de nemuritorul *Spiru C. Haret*.

Înființarea de școli practice de gospodărie rurală, în felul celei înființate deja de noi la 1910 în comuna Teiu din deal. Intemeierea de școli inferioare de meserii și mai multe ferme pentru agricultură.

b) Vom sprijini de asemenea *educația fizică* a tinerimei dela sate prin tragerea la țintă și alte exerciții gimnastice. Prin supraveghierea alimentației și prin regulata și buna funcționare a spitalelor și dispensarelor înființate sub administrația noastră trecută, ne vom sili să asigurăm sănătatea sătenilor, de care au atâta nevoie. Ne vom sili a face, ca în fiecare comună să avem un agent sanitar, care să supravegheze starea igienică a satelor, a locuitorilor și să fie ajutorul direct al medicului de plasă.

Secarea de bălți și mai ales înființarea de puțuri cu apă potabilă și câte un cuptor de pâine obțesc în fiecare comună, va fi iarăș o chestie scumpă inimii noastre.

II. Pentru dezvoltarea economică a satelor vom avea grija ca șoselele actuale, podurile și podetele să se mențină în bună stare și să se construiască altele, ori unde nevoia va cere și în marginile posibilului. În deosebi vom da toată atențiunea șoselelor comunale, azi părăsite sau neexistente.

Băncile populare, cooperativele, obștiile sătești, se vor bucura de tot sprijinul nostru.

În rezumat dorim și voim, ca în județul Argeș, să domnească legea și dreptatea, să înflorească în toate satele sănătatea și cinstea, bucurându-se toți de rodul muncii lor în deplină libertate.

Rusia face pregătiri febrile contra Austro-Ungariei?

Neliniște la Viena. — Rusia fortifică paza dela granița Galității. — Rusia face pregătiri și contra Germaniei.

Arad, 30 Ianuarie.

Telegraful ne aduce azi știrea, că atât la Viena cât și la Berlin inspiră mare neliniște și senzație măsurile militare extraordinare ale Rusiei. Aceste măsuri dovedesc, că *Rusia vrea să se întărească bine militarmente pentru o vreme lungă și că totodată, ea se pregătește pentru o apropiată, mare și serioasă acțiune.*

Un diplomat a declarat corespondentului din Viena al ziarului berlinez „*Taegliche Rundschau*”, că *în Rusia domnește o dispoziție foarte ostilă Germaniei și Austro-Ungariei*, mult mai ostilă decât pe timpul războiului balcanic.

Rusia a chemat sub drapel patru contingente complete, iar la granița ruso-austriacă face pregătiri febrile militare.

În garnizoanele din Polonia rusească au îngrămădit cantități foarte mari de proviant, munițiuni, fân, ovăs, pae, făină etc. Paza dela frontiera rusească a fost înarmată și organizată întocmai ca și armata regulată, iar posturile jandarmerești au fost întărite cu câte 400 jandarmi călare.

Ca o întregire curioasă și caracteristică se mai adaogă acestor știri senzaționale atitudinea presei franceze și călătoria primului ministru rus *Kokovcev* la Paris pentru mijlocirea unui *împrumut mai mare în scopuri militare*.

Stephan Lausane publică o serie de articole în „*Le Matin*” sub titlul „*Rusia cea mai mare*”, iar celelalte ziare franceze vorbesc deschis despre *șansele Rusiei într'un eventual atac contra frontierei germane și austriace*. În acelaș timp semioficioasele rusești publică articole incendiari *contra stavilei germane și austro-ungare, care închide Rusia de către frații săi Slavi*.

Atât la Viena cât și la Berlin situația e considerată *ca foarte serioasă*.

O rugare modestă,

care nu vă costă nici o oboască dar Administrației noastre li poate fi de mare folos. — Administrația noastră roagă pe toți ceice târguiesc și comandă din articolele anunțate în foaia noastră, să amintească că firma a cetit-o în ziarul acesta.

Ceva despre muzica noastră.

Belus, 28 Ianuarie.

Cu bucurie trebuie să constatăm, că interesul față de muzica noastră românească crește din zi în zi. Ziarul „Românul” și în privința aceasta își îndeplinește misiunea culturală dând loc intereselor vitale ale muzicii noastre. Nu de mult s'a scris despre maestrul Mureșian și despre părerile sale privitoare la muzica noastră. Dorul de a vedea muzica noastră artistică ridicată la înălțimea și la perfecțiunea ce i se cuvine multe inimi neliniștește zilnic; căci cu durere trebuie să constatăm, că muzica artistică adevărat românească aproape nici nu există. Muzica românească zace încă și azi în inima poporului. E drept, se fac încercări, ca aceasta muzică să se ducă mai aproape de inima claselor mai culte, dar — cu puține excepțiuni — aceasta muzică nu e mai mult nici artistică nici românească, ci diformată, artificială. Publicul nostru însă și încercările aceste e silit să le primească cu mulțămire, ori cât ar jeni simțul său estetic și sufletu-i românesc cu cât ar fi însă mai recunoscător publicul acesta, dacă i s'ar oferi o muzică curată românească, neschimonosită. Dacă voim, ca muzica noastră să nu fie distrusă și înlocuită cu muzică străină — care stă la culme artistică și satisface gustul estetic — trebuie să ne dăm seamă de indigențele timpului nostru; apusul și în ale muzicii progesează cu o putere uimitoare, trebuie deci, să ținem pas cu apusul! Să ținem pas? Dar cum când stăm încă tot numai la începutul începutului? Chiar pentru că stăm la început, trebuie, să găsim un mijloc, prin care, sau cu ajutorul căruia să ne ridicăm muzica la rangul muzicii apusene. Cu mândrie ne gândim la rezultatele splendide ale maestrului din Blaj, cu admirație cetim dările de samă despre operele maestrului Kiriac, dar amarul ne umple sufletul, când trebuie, să vedem, că zelul și munca acestor mari și meritoși bărbați — precum și a celorlalți compozitori români vestiți — e primejdioasă, ba chiar huiduitoare de răutatea și pisma unor elemente vrășmașe, că munca desinteresată a acestor slujitori ai neamului e lăsată pradă unor porniri hădoase, cari nu privesc un ideal mai înalt, ci încearcă, să zădărnicească propășirea culturii noastre muzicale. Muzica e un factor de căpetenie al culturii și dacă vrem să avem o cultură muzicală adevărată românească, trebuie să punem umăr la umăr, să ne consolidăm, să dăm sprijinul nostru acelor puteri, cari lucrează pentru acest ideal mareț.

E vorbă să ne întrunim! Bărbații noștri muzicali trebuie să se întovărășesc și publicul mare român să le deie sprijinul la gruparea aceasta, căci prin ea se va putea face primul pas spre înălțarea muzicii noastre la rangul dorit.

Vedem, că grupările literare ce efecte admirabile au produs și ce efect educator au la toate popoarele. Astfel de efect aștept și eu și alții dela întovărășirea aceasta. S'ar înjgheba o societate, s'ar întemeia o revistă muzicală, prin ce s'ar pune baza educațiunii muzicale la noi. Revista s'ar compune din două părți: a) practică, care parte ar da compozițiuni din muzica lumescă și bisericăscă, b) teoretică, care ar da explicări asupra formelor, elementelor, armoniilor speciale române; asupra firei artiilor noastre etc... și câte ceva din istoria noastră muzicală (!), știri despre evenimentele muzicale etc. Revista aceasta eșind din mâni competente și dela oameni de specialitate ar avea de sigur o influință binefăcătoare asupra publicului român. Ar avea influință educatoare și asupra generației muzicale tinere, care azi se confundă în spiritul muzicii apusene și uită cu totul de comorile neprețuite cari zac în muzica poporului nostru. Ar ușura munca începătorilor, căci n'ar fi nevoie fiecare să înceapă studiul muzicii noastre dela elemente etc. iar viitorul muzicant ar crește deja din școli în spiritul acesta; astfel din generație în generație s'ar înălța muzica noastră artistică și astfel ar putea ajunge la o desăvârșire încât s'ar putea impune și celorlalte popoare culte. Revista aceasta ar supune unei critici competente și temeinice orice op muzical apărut, ar da directivă sănătoasă compozitorilor noștri, ar arăta lipsurile, ce ar fi să se acopere în literatura noastră muzicală, ar ține în curent pe conducătorii de coruri, capela, publicul cu toate mișcările muzicale remarcabile.

Aș crede deci de lipsă, ca să se pună în mișcare lumea noastră muzicală, să se ia ceva măsură pentru aceasta revistă, să ne unim toți din toate părțile, să avem o cultură muzicală și în privința muzicală; să se dezbate chestiunea aceasta în ziare și dacă se va stabili ceva normă de purcedere, să se convoace o conferință între muzicantii noștri, cari ar alege conducătorii noului organ și ar pune baza viitorului muzicii noastre. E de dorit, cât mai grabnic să se ia măsuri

rele aceste, iar „Românul” și de acum înainte să deie loc în coloanele sale aceluia, cari pregătesc calea acestei întruniri; iar organul să-și înceapă activitatea sa cât mai grabnic, încă în prima jumătate a anului curent, dându-ne samă, că timpul trece, iar noi nimic nu dorim să pierdem.

Și ca centru natural, dar și pentru că cei mai mulți muzicantii de-ai noștri sunt la București, ași vedea de bine, că adunarea muzicantilor noștri aici să se facă. Noul organ aici să se redacteze. Acolo avem oameni agili cum e d. e. maestrul D. G. Kiriac, de a cărui nume se leagă atâte inovațiuni și momente mărețe. Iar publicul nostru, să deie tot sprijinul acestor muncitori ai neamului, atât în privința materială cât și morală, bine înțelegând, că totul se face numai și numai pentru cultura noastră națională, iar bietul muncitor își petrece viața în necazuri și în muncă, a cărei răsplătă e — doară în cel mai bun caz — moartea venită înainte de vreme, dar are să îndure încă în loc de răsplătă ne-mulțămire și alte rele, cari îi zdruncină nu numai trupul, ci și sufletul.

Francisc Hubic.

Răscumpărarea

felicitărilor de sărbători în favorul fundațiunii ziaristilor.

Transport dela publicarea trecută cor. 1666.60. Liste nouă au încurs dela:

LVII. D. Dr. Pompiliu Nistor, medic, Zărnești, contribuind: Dr. Eugen Sâmpetrea cu 20 cor.; Dr. Pompiliu Nistor și George Cutean cu câte 5 cor.; Dr. Romulus Oltean cu 3 cor.; Virgil Nistor, Ioan Dan și N. N. cu câte 2 cor.; Dșoara Cornelia Nistor, dșoara Elena Vodă și Parteniu Dan cu câte 1 cor. La un loc 42 cor.

LVIII. D. Emilian Cioranu, preot, Rășinar, contribuind: Mani Lungu, Emilian Dancășiu și Ioan Jurcoiu cu câte 2 cor.; Emilian Cioranu, Emilian Dancășiu, Nicolae Vidrighin, Moise Frățilă, Valeriu Pria, Ioan Frățilă și Eremia Dancășiu cu câte 1 cor.; Bucur Sasu cu 60 fil.; E. Crăciun, T. Căliman, I. Vidrighin și Șerban Cioran cu câte 50 fil. La un loc cor. 15.60.

LIX. D. Nicolae P. Petrescu, director de bancă, Fofeldea, contribuind: „Cordiana” inst. de credit cu 10 cor.; N. P. Petrescu cu 3 cor. La un loc 13 cor.

XL. D. Arseniu Vlaicu, director, Brașov, contribuind: Arseniu Vlaicu cu 3 cor.; A. Bârseanu, I. C. Pancu, Ioan Pricu, Dr. Ioan Baciș și I. Socaciu cu câte 2 cor. La un loc 12 cor.

LXI. D. Victor Pop, contabil, Hațeg contribuind: Dr. L. Parasca cu 2 cor.; Dr. C. Popescu, I. Susman, Dr. E. Șelariu, Iancu Ilana, T. Crișan, I. Budiu, Dr. E. Șelariu, N. Kendler, Dr. F. Bontescu și Victor Pop cu câte 1 cor. La un loc 12 cor.

LXII. D. Victor Vulcan, paroh, Oprea-Cârțișoara, contribuind: Victor Vulcan cu 3 cor.; A. Odriste cu 1 cor.; N. Olariu, Candid Budac, P. Tarcea și I. Șiaru cu câte 50 fil. La un loc 6 cor.

LXIII. D. Nicolae Marcu, preot, Aiudul de sus, contribuind: Nicolae Marcu cu 3 cor.; Ioan Maior, Dr. P. Meșeu, Dr. Emil Pop, Dr. Nițu Maior și Dr. Georgiu Simon cu câte 2 cor.; Simion Lazar, Aug. Ocnean și Izidor Domșa cu câte 1 cor. La un loc 16 cor.

LXIV. D. Ioan M. Roșiu, avocat, Biserica-albă, contribuind: Ioan M. Roșiu și Dr. Aureliu Novacu cu câte 5 cor.; Dr. Titus Mălaiu și Dimitrie Balanescu cu câte 2 cor.; Nicolae Mița cu 1 cor. La un loc 15 cor.

LXV. Pe liste diverse: Doamna și domnul Dr. Ioan Ciordaș cu 20 cor. Institutul „Bănăștana”, Bucovăț 10 cor.; Dr. Cornel T. Albu, avocat Timișoara și Dr. Ioan Dobre, protopop Deva cu câte 4 cor.; Arseniu Bunea Sibiiu cu 3 cor. Lazar Vraciu, Dobra cu 2 cor. La un loc 43 cor.

Totalul listelor de azi cor. 175.60, care sumă adogată la cea transportată dela publicația trecută, rezultă ca intrate totale cor. 1842.20.

Sibiiu, la 28 Ianuarie 1914.

Epitropla fundațională.

Cronica externă.

Iminent acord turco-grec. Se anunță din Berlin: Probabil Turcia și Grecia se vor înțelege în curând. Din sursă constantinopolitană autorizată se anunță că Kios și Mitilene vor rămâne sub suveranitatea sultanului, dar i se va da autonomia de mult cerută de Grecia. Poarta se va obliga să nu țină staționare în insulă, nici garnizoane. În schimb Greciei i s'a dat Dodecanesul.

Venizelos va vizita și capitalele balcanice. Ziarului „Giornale d'Italia” anunță că după ce va fi vizitat celelalte capitale ale Europei, Venizelos va vizita Bucureștiul, Belgradul și foarte probabil și Sofia. La Constantinopol Venizelos se va duce mai târziu. (A. T. I.)

INFORMAȚIUNI

Arad, 30 Ianuarie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță vreme neschimbată.

Prognostic telegrafic: vreme neschimbată.

Temperatura la amiazi a fost: — 9.4 C.

Fidanțarea moștenitorului de tron al Greciei cu principesa Elisabeta a României? Ziarul „Adevărul” din București anunță: Moștenitorul de tron al Greciei, Gheorghe, va sosi în zilele apropiate la București și cu acest prilej va avea loc fidanțarea lui cu fiica perechei moștenitoare a României, principesa Elisabeta.

† **Ioan Papp.** Mercuri a încetat subit din viață la Budapesta în hotelul Hungaria **Ioan Papp** fost protonotar al comitatului Bihor, director al „Soc. căii ferate Beiuș-Vascău”, membru în comisiunea administrativă a comitatului, membru în senatul fundațiunii Zsigaiene etc. etc. **Ioan Papp** a fost un om de moravuri puritane, un idealist. S'a născut în 1849 în comuna Ponor în Munții Apuseni, unde tatăl său era învățător român. Studiile secundare le-a făcut la Oradea-mare. În anul 1903 a fost ales deputat cu program liberal în cercul Ceica.

Moartea lui Ioan Papp a produs adânci păreri de rău atât între Români, cât și între străini. Inmormântarea rămășițelor pământești ale defunctului se va face Sâmbătă la ceasurile 10 a. m. în casa comitatului Bihor.

Intreagă averea sa ce se urcă la 45—50.000 coroane, **Ioan Papp** a lăsat-o diecezei gr. or. române. Afară de asta a lăsat două burse de câte 600 cor. pentru studenți români săraci. Ambele fundații vor purta numele său.

Bihorul pierde în Ioan Papp un distins bărbat, care deși a ocupat înalte funcțiuni de stat, a știut să rămână un bun Român.

Odihnească în pace!

Pentru fondul ziaristilor. Dșoara Lucreția Șinca din Batiz și d. Aurel Adamoviciu din Bucium din prilejul logodnei lor, au trimis administrației noastre 10 cor. pentru fondul ziaristilor.

Reorganizarea școlii de marină dela Constanța. La ministerul român de război se studiază chestiunea reorganizării școlii de marină dela Constanța. Aceasta în legătură cu sporirea marinei militare a României. Se va face la Constanța o școală complectă de marină militară după asemănarea celor din străinătate, de unde vor putea eși cei dintâi ofițeri. Ideia înființării acestei școli este foarte bine venită, dată fiind marea nevoie ce România are astăzi de o marină militară cu care să-și apere coastele regatului.

O conjurație în Mexic. În Mexico s'a dat de urma unei conspirații contra lui Huerta. Pe la mijlocul lui Februarie se plănuia o lovitură de stat. În fruntea conjurațiilor era generalul Gonzales și fostul șef de poliție Madero. Patruzeci și două de persoane au fost arestate, între cari douăzeci și trei deputați și numeroși ofițeri superiori. O parte a deținuților a fost expulzată iar cealaltă executată. În parte se crede că și poliția e implicată în conjurație.

Se afirmă că contra lui Huerta se plănuiește și o conjurație militară.

Un milion de lei a fost acordat de către ministerul lucrărilor publice din România pentru cumpărarea unui vapor de pasageri care să facă curse între Constanța și Balci.

Celelalte vapoare poștale române vor face deci de aci înainte cursa Constanța—Constanținopol, fără a mai arunca ancora la Balci.

Avarul lui Molière este un inger de largă țepă lângă o doamnă Louise Deveine, care a trăit până în zilele trecute într-o comună din Franța.

Această femeie, în vârstă de vre-o șaizeci și șase de ani era socotită drept bogatășă de către locuitori și cu drept cuvânt, căci nu avea mai puțin de 100.000 franci în bonuri. Era însă sgârțită de mama focului, mânca pe unde apuca și acu nici chiria nu se mai da s'o plătească.

Dar sorocul se apropia și ea intervenise de nenumărate ori pe lângă frații ei, ca să i-o plătească. Aceștia însă, știind cât îi poate pielea, se făceau că nu aud și nu înțeleg ce vrea baba.

Amărâtă până în suflet, și văzând că se înbănește vremea, bătrâna sgârțită încercă de două ori să se otrăvească și neisbutind, isprăvi prin a se spânzura.

Și așa a scăpat de toate grijile și se odihnește acolo unde nu-i mai cere nimeni nimic și nu mai are de plătit chirie.

„Caragiale”. Citim în ziarul „Dreptatea” din București următoarele:

Ultimul număr din revista „Je sais tout”, publicând o lucrare dramatică, ne amintește un furt odios, un furt literar a cărui victimă a fost cel mai mare dramaturg al nostru.

Un autor francez, pe care nici nu-l găsim demn de a-i cita numele, reprezintă pe scena unui teatru parizian o dramă, al cărui subiect a isbit prin asemănarea lui cu „Năpasta” lui Caragiale, pe un publicist român, Matei Rusu, stabilit în Paris.

Revoltat de acest furt scandalos, d. Rusu a denunțat escrocheria autorului francez, demonstrând cum piesa franceză nu este decât o adaptare a operii marelui nostru Caragiale, — scenele ca și dialogurile fiind aproape în întregime aceleași dela o piesă la alta. — Traducătorul a fost nevoit să se explice în sensul că a aflat dela un prieten al său subiectul, iar acesta probabil că l'a luat din Caragiale.

Și atunci, publicându-și opera(?) în „Je sais tout”, adoptatorul a găsit de cuviință să lămurească cititorii, printr-o neînsemnată notiță la care ne trimite un asteric, — că lucrarea e inspirată după o dramă a lui... Caragiale!!...

Impertinența acestui autor e dublată de cinism și ignoranță.

Pe de-o parte, e constrâns să mărturisească furtul; pe de alta, ignorează numele celui pe care l'a furat în mod atât de brutal.

Relatând acest fapt, voim ca Românii să știe că acest autor, care a avut curajul să-și însușească opera unui „oare-care” oriental, în speranța că nu va fi descoperit se prezintă ca un incult, nedemn de situația pe care o cerșește.

Căci e de neiertat unui literat să nu cunoască din toate literaturile străine, măcar pe înaintași pe cei care, prin munca și talentul lor, au format limba, au creștat curente și opere de seamă, — mai ales când producțiile literare ale unora din ei — chiar din orient — sunt speculate de scriitorii din occident.

E nedemn pentru acel scriitor străin, care s'a făcut cunoscut prin opera lui Caragiale, și atunci când recunoaște sursa inspiratoare, și nu știe măcar atât: să-și scrie corect numele.

E dublată profanare și, noi Românii, nu avem cuvinte să o infierăm.

O artistă de 98 ani. Zilele trecute a murit la Copenhaga cea mai bătrână artistă din lume Luisa Phister, născută în 1816. Ea debută la 18 ani la Teatrul regal din Copenhaga, unde rămase timp de 60 ani, jucând de 1012 ori. S'a bucurat de amicitia celor mai ilustre personalități. Printre hârtiile rămase s'a găsit o scrisoare dela împăratul Alexandru III al Rusiei, care îi scrie între altele:

„Scumpa și dulce mea doamnă Phister, te iubim cu toții cu toată căldura.”

Un record. În New-York apar cele mai multe ziare cotidiene din lume și anume: 39 englezești, 10 italienești, 7 germane, 7 evreiești, 3 ungurești, 2 franțuzești, 2 în limba boemă, 2 croate și câte unul în limba română, spaniolă, sârbă și siriană; acestea în afară de multe alte publicațiuni săptămânale și lunare.

Din această listă ne putem face o idee precisă cât de variată e populația acestui mare oraș american.

Mariaj după ritul eugenic. Americanii au găsit și ei un mijloc de a face fericirea în mariaj dar în adevăr, cu totul contrar mijlocului găsit de eroina din piesa dlui Richepin. Mijlocul de a ajunge la această sublimă fericire în căsătorie este mariajul după ritul eugenic. Dnul și dna Menzel s'au căsătorit în New-Thought-Chwich (biserica ideei noi) după acest rit trecând la eugenism. Tinerii căsătoriți nu au să-și ia față de Dumnezeu, în fața altarului, nici un angajament de credință și unire, ci dimpotrivă ei vor avea să trăiască despărțiți, și nu vor fi uniți decât prin imaginație și prin vibrațiunea sufletelor lor.

În secolul acesta al cubismului, pe semne sunt mai mulți nebuni, decât oameni cuminți.

Dintr'un carnet de „Confidențe”. Spiritul francez e, prin excelență, inventiv. Francezul găsește foarte ușor prilejul de a se manifesta într'un chip nou original, de a alcătui opere atrăgătoare și utile, întrebându-l mijloace cari de altfel, ne pot sta tuturora la îndemână.

Am în față un carnet intitulat: „Confidences”. E tipărit în anul 1914 de populara revistă pariziană „Les annales”. Cuprinde câteva întrebări de ordin etic, social, artistic adresate câtorva din personalitățile de seamă ale Franței contemporane. Răspunsurile sunt publicate în autograf. Astfel broșura aceasta constituie o publicație din cele mai atrăgătoare atât prin originalitatea și însemnătatea fondului cât și prin înfățișarea ei exterioară.

Întrebarea e următoarea:

„Ce calitate poate asigura, în veacul nostru fericirea?”

Iată cum au răspuns cei întrebați:

Paul Adam: Intriga arogantă.

Jean Ricard: Răbdarea de a suferi relele inevitabile.

Henry Bataille: Independența, fiica revoluției, zeita atât de frumoasă care nu are încă o sută de ani de existență...

Pierre Baudin: Sănătatea.

André Beaunier: Misantropia.

Jean Bertheray: Bunătatea.

Henry Bordeaux: Disprețul.

Theodore Botrel: Energia.

Brieux: Sănătatea.

Henri Cain: Să ai 20 de ani!

Alfred Capus: Să arăți cât mai multă indiferență opiniunilor.

Georges Courteline: Pacea.

Francisc de Croisset: Ca totdeauna: sănătatea.

Suzanine Després: Egoismul.

Maurice Donnay: Simplitatea.

Emile Faguet: Ca în toate veacurile: bunătatea.

Dșoara Marie Leconte: Bunul simț.

Dna Daniel Lesueur: Energia — ca în toate veacurile de altfel.

Jean Richepin: Bravura.

Jean Richupin: Bravura.

Duceasa de Rohan: Abnegația, ca în toate veacurile.

M. Z. H. Rosny: Snobismul.

Emile Verhaeren: Entuziasmul.

Georges Cain: Prostia mulțumită.

Jules Claretie: Conștiința că ai făcut ceea ce trebuia să faci. Dar ce asigură fericirea în lumea asta? Speranța.

Camille Flammarion: Dragostea de muncă și exercițiul gândului.

Frédéric Masson: Bogăția.

Dansul în China. Ou Tsong Lien, ministrul Chinei la Roma, interviu de către un ziarist italian despre Takiov și Ta-Kuen după știri ce vin din Paris, sunt monite să detronizeze tango-ul, a răspuns că nu cunoaște nici măcar semnificația acestor două cuvinte, afară numai dacă aceste dansuri au fost create în China după plecarea sa.

Apoi a adăugat:

„Pe cât știu eu, în China nici nu există dansuri naționale. Dacă jocurile despre care se vorbește cum ar exista în vre-o provincie a noastră și ar merita, într'adevăr prin originalitatea lor, onoarea de a fi aduse în Europa, îmi pare logic că și-ar fi început turneul mai întâi în China înainte de a face ocolul lumii. La noi dansul e rezervat ceremoniilor religioase; este un rit, nu o distracție. Astfel, în timpul slujbelor religioase solemne, în templele noastre apar, la un moment dat, opt dansatori cari execută înaintea altarelor pași ritmici cu acompaniament de instrumente muzicale.

Dar e vorba mai curând de o pantomimă cadentă decât de un dans propriu zis. În teatrele noastre, de asemenea nu se obișnuiește dansul nu cunosc decât o singură producție teatrală care conține un pasaj de dans și care reprezintă istoria favoritei unui împărat chinez care trăia acum o mie de ani dar și aci pasul

de dans se aseamănă mai mult cu pantomima decât cu dansul propriu zis.

Mulțumită publică. Din Turda ni se scrie: Din prilejul reprezentății teatrale dată de meseriașii români în favorul ucenicilor săraci a doua zi de Crăciun au binevoit a ne trimite suprasolviri următorii: D. Dionisie Luca învăț. în Micus 3 cor., Dr. George Popescu avocat Turda 8 cor., Dr. Augustin Rațiu avocat Turda 6 cor., Jovian Murășean protopop Turda 3 cor., Vasile Moraru învăț. Murăș-Ludoș 3 cor., Dr. Valer Moldovan avocat Turda 2 cor., Iacob Trif contabil Turda 2 cor., Emil Petricas comerciant 2 cor., Dr. Iuliu Popescu avocat 1 cor. 20 fil., Andreiu Russ 1 cor. 20 fil., Dr. George Pătăcean avocat 1 cor., Demetrie Janci 1 cor., Nicolae Rațiu 1 cor., Iuliu Hossu 1 cor.

Afară de aceste despărțământul Asociației din Turda ne-a dat venitul unei serate literare în suma de 46 cor. 94 fil. din pinca copiilor săraci dela cafenea am primit suma de 19 cor, apoi din colecta pentru ajutorarea ucenicilor săraci am primit dela Dr. George Popescu avocat și Dr. Augustin Rațiu câte 5 cor., Dr. Iuliu Popescu, filiala „Luminii” 2 cor., Dr. George Pătăcean avocat, Dr. Valer Moldovan avocat câte 2 cor., Iacob Trif contabil, Iosif Costin protopop, Jovian Murășan protopop, Iuliu Hossu comerciant, Emil Petricas comerciant, Iosif Určan măsar, Iuliu C. Vlăduț director de bancă pens., Dr. Virgil Cenariu medic, Maria Dr. Ciuta, Dr. Mihail Moldovan avocat, Dr. Ioan Sârbu avocat câte 1 cor. Borza 60 fil., N. N. 50 fil. În total 29 cor. 10 fil.

Din venitul curat s'a cumpărat la 25 ucenici săraci haine de iarnă apoi la 33 băieți istoria biblică de Blaj și la 14 ucenici istoria biblică de Sibiu. Mulțămesc pe aceasta cale și Librăriei Arhidiecezane din Sibiu pentru că ne-a dat 2 exemplare rabat și librăriei seminariale din Blaj pentru că ne-a dat 3 exemplare rabat.

Primească marimimoșii domni și pe această cale mulțumirile noastre. — Turda la 28 Ianuarie 1914. — Comitetul aranjator.

x Schimbare de local. Prăvălia de modă pentru bărbați a firei Fodor și Halász e mutată în clădirea hotelului „Crucea albă”.

x Faci mare economie de bani! dacă pregătești acasă din esență rom, licher, cognac și rachiu: Esență de rom 40 fileri; Esență de licher 50 fileri; Esență de cognac 40 fileri; Esență de rachiu 30 fileri. Instrucțiune pentru modul de întrebuintare gratis. 1 litru de rom englez veritabil cu sirop de ananas sau vanilia, cu o cutie de tea numai 2 cor. 40 fileri. — Prețurile romurilor cumpărate dela societatea funcționarilor per litru 3 și 5 cor. Ceaiuri veritabile rusești și chineze per decagram 8, 10, 12, 16 și 20 fileri, ori în pachete originale. Prețuri speciale: 1 litru cognac cor. 3.—; 1 litru rachiu de drojdii cor. 2.40; 1 litru rachiu de prune cor. 3.—; 1 litru licher orice soi cor. 3.—; 1 litru spirt denaturat 96% cor. 2.50. Comandele poștale se expediază imediat. — De vânzare la FEKETE MIHÁLY, drogheria la „Inger”, Marosvásárhely, vis-à-vis de Transsylvania. — Șampanii și vinuri. Ciocolată. Prăjituri pentru ceai. (Fe 1523.)

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelman pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. Preț 2 coroane. Pregătește și expediază: Eugen Mittelman, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (Mi 1621)

x Dnil avocați, comercianți și băncile înainte de a-și procura mașini de scris sau mobile pentru birouri, să ceară prospecte dela prăvălia Matiaszki Pál és Tsa din Timișoara pentru aranjarea birourilor, unde se vând cele mai excelente mașini de scris și cele mai moderne mobile pentru birouri pe lângă condițiuni favorabile de platire. La dorință un impiegat al firmei merge la fața locului aducând cu sine o mașină de scris de probă.

Cronica socială.

Concert în Oradea-mare. Reuniunea română de cântări „Hilaria” din Oradea-mare va aranja Joi în 26 Februarie st. n. în sala cea mare dela „Kereskedelmi Csarnok” un frumos concert urmat de dans cu binevoitorul concurs al d-nelor: Lucreția Dr. Pășcutiu, Lucia Dr. Zigre, Nora Hosszu și al d-soarei Delia Plopu.

Venitul e destinat pentru fondul „Hilariei” și „Masa studenților români” din Oradea-mare. Suprasolviri se primesc cu mulțumită la adresa dlui Ioan Pap contabil la „Bihoreana” și se vor publica. La concert își va da concursul și orchestra militară.

Program: Mare poutpouriu românesc executat de orchestra militară. Pui de lei... de Ioan Vidu, Fântână cu trei izvoare de G. Dima, cor mixt. „Grand Vals” de Chopin, „Rigoletto” de Verdi—Liszt, Jocuri românești de T. Brediceanu, executate la pian de dna Nora Hosszu. Sfânt, sfânt... de Muzicescu, Heruvicul de Muzicescu cor mixt. Aria Rosinei din opera „Barbierul de Sevilla” de Rossini. Gavotte din opera „Manon” de Massenet. Doine populare cântate de d-soara Delia Plopu, acomp. la pian de dna Lucia Dr. Zigre. „Negruța” de Ioan Vidu, cor mixt cu solo de tenor. „Mama lui Ștefan cel mare, baladă de D. Bolintineanu comp de George Dima, cor mixt cu solo de sopran: dna Lucreția Dr. Pășcutiu și solo de bariton: d. Ioan Solomon, acomp. de orchestra militară. Dirigent Nicolae Firu.

Sezătoarea literară în comuna Coștei. Reuniunea de citire și cântări din Coștei aranjează în legătură cu prelegerea conferențiarului economic al „Astrei” o sezătoare literară Duminică la 1 Februarie (19 Ianuarie st. v.) 1914, în sala mare a „Casei culturale” din Coștei, cu următorul program: „Șaseară”, cor bărb. de I. Vidu. „Mă bădită badișor” cor și orchestră de I. Micu. Declamație, de A. Maleta. „Pe dealul Coșteiului” potporiu de I. Micu, executat de orchestră. „Despre vierii”, prelegere populară, ținută de A. Cișciuc. Noțiuni de drept și afaceri juridice din viața zilnică, conferință ținută de Dr. Nicolae Imbroane, avocat. Mars, executat de orchestră.

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.
(După 50 kgr.)

— 30 Ianuarie.

Grâu pe Aprilie	11.85
Grâu pe Maiu	11.88
Grâu pe Octomvrie	10.92
Secară pe Aprilie	8.92
Secară pe Octomvrie	8.52
Ovăș pe Aprilie	7.76
Ovăș pe Octomvrie	7.74
Porumb pe Maiu	6.74

POȘTA REDACTIEI.

E. B. Sibiu. Fiecare zi ne aduce multe momente de însemnătate și ni-e imposibil să ne ocupăm separat de fiecare în articole speciale. Aceasta e cauza, că am fost nevoiți să întrebuițăm numai tangetial articolul trimis. Credem că nu vă supărați. Informația cu „meritul etc.” n'o întrebuițăm, căci nu e bine s'o comentăm acum, iar fără comentariu nu e înțeleasă de cea mai mare parte a publicului. Salutări.

E. G. Ernot. Am adus în atâtea rânduri la cunoștință publicului că pentru astfel de anunțuri se plătește taxa de 2 cor. Trimiteti această taxă administrației noastre și se va publica.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Ioan Evuțian, Odvoș. Am primit 10 cor. ca abonament până la 15 Iunie 1914.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Noutăți literare!

De vânzare la librăria „Concordia” Arad
Strada Deak-Ferenc nr. 20.

Ion Minulescu. De vorbă cu mine însu-mi. (Poezii). Cor. 3.—+10 fil. porto.

P. Locusteanu. Suntem nebuni. Tipuri din timpul mobilizării și alte schițe umoristice. Cor. 1.50+10 fil. porto.

S. Mehedinți. Poporul. 1913 cu următorul cuprins: Poporul. — Conducătorii poporului. Contra metafizicii. Indrumare spre progres. — Siguranța progresului. — Izvorul progresului. — Personalitatea. — Ierarhia personalităților. — Izvorul personalității. — Națiunea. — Temelia națiunii. Țăranul; temeiul țăranului. — Pământul.

Poporul de jos în 1913. Poporul de sus în 1913. Incheiere. Prețul Cor. 1.50+10 fil. porto.

A. de Herz. Bunicul. Comedie în 3 acte. Cor. 2.—+10 fil. porto.

Darv. Cr. Voicu'scu. Insemnările unui biciclist dela corpul II cu prilejul campaniei în Bulgaria în anul 1913. Prețul Cor. 1.—+10 fil. porto.

Haralamb G. Lecca. Dincolo din Dunăre în Balcani 1.—+10 fil. porto.

I. Irinescu. Căndești. Pe drumurile Cadrilaterului. Impresii și note cu o prefață de C. Banu. Fotografii de I. Voinescu. Prețul Cor. 1.50+10 fil. porto.

O. Goga. Din umbra zidurilor Poezii. 2—

Gu-tave Flaubert. Salambo. Roman. Traducere de Ludovic Dauș. 2—

N. Pora. Int-e viață și moarte. Nuvele. 2—

Biblioteca Flacăra. Români celebri. Aurel Vlaicu. — 60

Edmond Rostand. Romanișii. — 50

Victor Eft-miu. În temniță la Sâmbărilor. — 50

Stefan Lazar. Floarea Betuliei. Roman din epoca asiro babiloniană. Traducere de Alexandru Ciura. 180

Gh-eorghe Stoica. Alte vremuri. Schițe și pove-tiri. 2—

I. Agârbiceanu. În întu-eric. 2—

N. Iorga. Istoria armatei românești vol. I. General Al. Candiano Popescu. Războiul neatârării. Asahul și luarea Grivitei. 250

Bibl. Minerva No 137 Harriet Beecher Stowe. Coliba lui Moș Toma. Roman. 3—

Catulle Mendès. Romanul Rosu. — 30

Al. Dumas Tatăl Cei doi studenți. — 30

Vol air. Povestiri. — 30

Carl Ewald. Ioane din viața plantelor și animalelor. — 30

N. N. Beldiceanu. Chilia dragostei. 150

Dragoslav Volintirii. 180

Bucura Dumbrava, Pandurul. 3—

D. D. Pătrășcanu. Timotheiu Muc-nicul. 2—

G. Diamandy Chemarea codrului. Poveste vit-jească în 3 acte. 150

Gold's László. A nemzetiségi kérdéscről. 1—

I. L. Caragiale. Schițe nouă. 125

Emilia Tăișler. Din tainele simțirei. Nuvele și schițe. 150

N. Balcescu. Istoria românilor sub Mihai Vodă Viteazul, t. d. II. 2—

P. Ispirescu. Legende sau basmele românilor ediția II cu peste 480 pagini. 150

Elodor Constantinescu prof. secundar. Școala primară superioară în Franța. Școala medie în România. 2—

Stelian I. Constantin-scu, profesor. Din problemele educației Studii psihologice și pedagogice. 3—

Marin Dem-trescu. Lecturi geologice. — 50

Ioana Cornelia Delatissima. 100 basme și istorioare pentru copii. Cu 51 ilustrații. 250

Povestiri de H. Andersen. Cu ilustrații. 250

Pentru copii cei buni. Povestiri de Augusta Rubenescu. 1—

C. Collodi. Pășanii e lui Tândărică (Povestea unei păpuși de lemn) Cu 56 ilustrațiuni Trad. din italienește de A. Buzescu. 150

Vasile Pop. Tubirea e biruitoare. 2—

N. Iorga. Cugetări. 250

St. O. Iosif. Căntece. 2—

Dr. Petru Pipoș, Istoria pedagogiei pentru preparandii. Școalele normale Ediția a IV-a. 5—

Dr. Petru Pip ș. Metodica școalei populare pentru elevii institutelor pedagogice. (Școalelor normale) Ed. IV-a. 5—

Dr. Petru Pipoș. Didactica pentru elevii institutelor pedagogice (Școalelor normale) Ediția V-a. 4—

Pro Patria Povestire desore începutul și menirea neamului românesc de Dr. I. Drăgescu. 3—

Bibl. Teatrală.

Nr. 30. Iepurașii la școală, de Aurelia Păcățian-Rubenescu. — 20

31. Farmacistul. Comedie într'un act de Max Maurey. — 32

32. Glorie postumă, 1 act de A. M. Ho. loc. de I. Schiopul. — 40

33. O repetiție, dialog, loc. de Marilina Bocu. — 20

Publicațiune.

Insoțirea economică comercială „Plugarul” cu sediul în Blaj, aduce la cunoștință publică, că a cumpărat cantități mai mari de cucuruz, pe care îl vinde cu vagonul la gara care i să cere ori în mic la măgăzinul însoțirii din Blaj.

Toți cei ce au lipsă de cucuruz să binevoiască a se adresa cu toată încrederea la biroul însoțirii „Plugarul”, de unde vor primi informațiile necesare.

Membrii însoțirii vor avea favoruri deosebite.

Blaj (Balázsfalva), Ianuarie 1914.

Pu 1779—4

Directiunea însoțirii.

„Noutate”.

Oferim miei sugători de munte, de câte 5 klgr., cu cel mai ieftin preț de zi.

Ticoșan și soții

Fabrică de brânză secă ască și întreprindere penrut expediare de miei.

Agostonfalva.

(Le 1784)

Bătăturile,

scortogenia pielii, ar-ciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți

„CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 corană 40 fil., 3 sticle
franco 3 cor. De vânzare

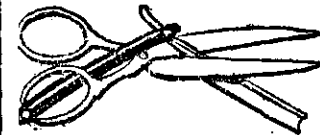
la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Kl-aly-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „CORONĂ” în Győr

NIC. VINTILLA

cea mai excelentă ascuțitorie artistică și pentru scobit în Ardeal, cu putere electrică.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am înființat în SIBIU (Nagyszeben), str. Cisnădiri 4

o ascuțitorie pentru cușite, artistică și de scobit, și fier pentru nichelare și galvanizare, după cerințele cele mai moderne, unde execut toffelul de lucrări această brânșă; execut rate medicale, ascuțesc și chelez. — Pentru ascuțirea bricelor, foarfecilor și șnelor pentru tunder pârului și barbel oferim garanția cea mai m-re.

VI 1277

6 buc. bricuri trimise spre scutire retrimitearea acestora pe cheltuiala mea proprie. Nichelari, ascuțiri, rări, lucrări de cuștar, șlefuri de sticlă pentru optica, execută pe lângă garanția, cu prețuri ieftine. — Obiecte veritabile de oțel englez și suedez cu prețuri ieftine.

BRADOVKA GYULA

văpsitorie de haine, curăţitorie chimică
şi fabrică de spălat în aburi.

∴ KASSA. ∴

Se curăţă sau se văpseşte cât se poate de frumos, haine de lână blănarilor, haine de dame; bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se văpsec într-o culoare închisă tramică.

Gulerile şi manşetele, se curăţă şi se fac albe ca zăpada fără chlor.

În cazuri de doliu, se văpsec imediat hainele în negru.

Firma pune mare preţ pe expedierea cât se poate de repede şi punctual pe postă şi în provincie.

Odăjdii bisericesti, broderiile se curăţă frumos şi cu multă îngrijire. Ba 1283

Beutură excelentă
şi cu gust bun,
care produce sânge.
— Recomandată de
medici contra boalei
de anemie,
lipsă de sânge,
nervositate,
reconvalescenţă.

Infuzionează producerea sângelui, întărind
muschii şi nervii, dă apetit fără a avea ceva
armări neplăcute asupra stomacului sau la dinţi.

Preţul unei sticle mari . . . Cor. 3-50

” ” ” mică . . . ” 2-

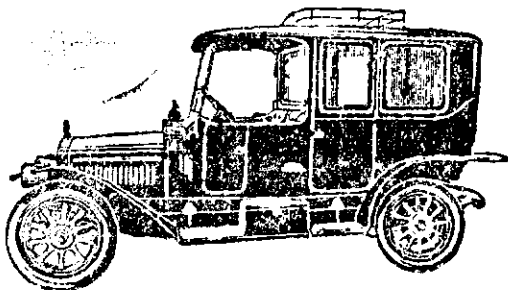
Se capătă în toate apotecele. — Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,
Fa 1047 apotecar în Sibiu.

Reparaturi de motoare şi automobile în orice
mărimă execută în atelierie mecanice de maşini

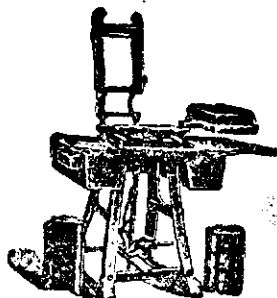
W. BENKER

SIBIU, Lederer-gasse nrul 30.

Specialitate: Aparate electromagne-
tice de aprins. — Roţi distate, tăiate.
Be 1276

VALORIZARE de NISIP!

Cine are
nisip mult
să ceară în
interesul
propriu
următoarele
cataloge şi
prospecte
Sa 985-30

F. 3. Forme şi unelte pentru pregătirea
articolelor de beton.

F. A. Fabricarea ţiglei de beton orânduită
la lucru de mână.

Cs. G. 4. Fabricarea ţiglei de cement
pentru lucru de mână.

B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.

C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic şi
ciment.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, me-
gerea la faţa locului a inginerului nostru şi să examineze
maşinile noastre de valorizarea nisipului.

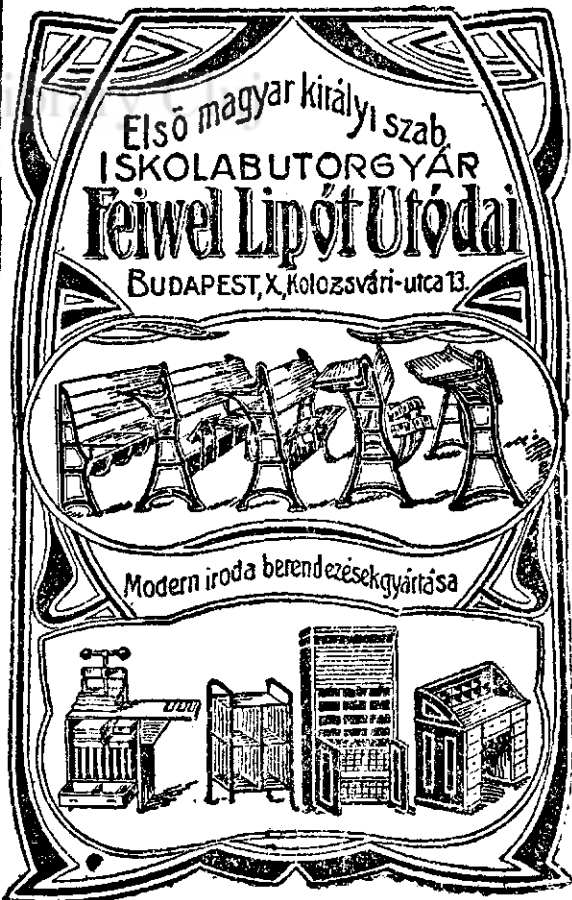
Fabrică de
maşini p.
industria
de nisip.

SZÁNTÓ és BECK

ingineri

BUDAPEST, VII., Viola-utca 7.

Prima fabrică de bănci de şcoală
brev. reg. ung.

Liferează

cele mai moderne şi mai bune
bănci de şcoală

brevetate sistem „Feiwel”,
„Zahn” şi „Rettig”, mo-
biliar pentru şcoli aparate de
gimnastică, mobilier modern
pentru biserici, bănci pentru
biserici şi mobilier pentru
grădini de copil.

Fe 1288

Preţurent gratis.

Fabricarea aranjamentelor de
birouri moderne.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

VĂRŞEŞ, strada Kudritzner n-rul 44-46.

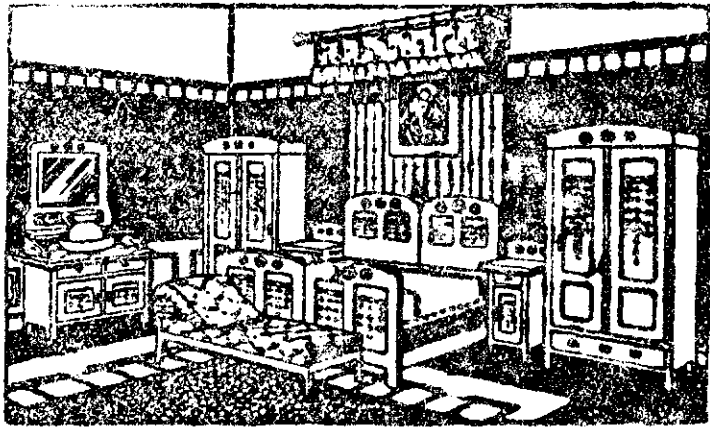
Cea mai renumită

mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (VERSECS).

Ba 112-129

Pregăteşte mobilele cele mai mo-
derno şi luxoase cu preţuri foarte
moderate.

Mare depozit de pianе excelente,
covoraş, perdele, ţesături foarte fine
şi maşini de cusut.

Kovald Péter és Fia

atelier pentru vopsitoria de stofe, tort şi blane, curăţire chimică şi spălătorie cu aburi

BUDAPEST, ateliere şi prăvălie VII., Szövetség-utca 35-37.
principală în bul.

TELEFON: József 18-00 şi József 15-71.

Secţie postală deosebită pentru comandele din provincie.
Stabilimente colectoare în toate părţile capitalei.
Reprezentanţi în cele mai multe oraşe din provincie.

Ko 1612

Agentia principală a fabricii de mașini a căilor ferate Imp.

și reg. Mare depozit de mașini de îmblătit, motoare cu benzină, absolvitoare de gaz, cu gaz, locomobile, mașini cu aburi, aranjamente pentru mori toffelul de mașini și reevizite economice. *Noutate! Patent Record II, mașini de semănat, excelentă: 3 mașini combinate.*

Agentia fabricii de mașini Massey-Harris soc. pe acții în

TORONTO (America-nordică), pentru legarea snopurilor, mașini secerătoare, aparate pentru cositul ierbei, tăvălicuri și grăpi cu colți. *Noutate! Mașină sistem Massey-Harris pentru grebarea brezelor combinată cu aparat pentru întorsul fânului, două mașini combinate, executate din oțel.*

Agentia fabricii de mașini FEHÉR MIKLÓS soc. pe acții

BUDAPESTA, pentru locomobilele „Record” cu benzină, pluguri, îmblătitoare și vehicule, — pentru mănarea morilor, motoare cu benzină și oleiu brut și achizite pentru mașini de îmblătit, precum și aparate de tăiat pentru mori și pentru despicarea lemnului. Aranjamente complete pentru cămară de nutrețuri.

Agentia soc. pe acții Alfa Separator

pentru toffelul de mașini pentru lăptării, aparate pentru răcirea untului, vase pentru lapte, aranjamente complete pentru lăptării; cele mai bune aburitoare pentru nutrețuri.

Automobile, autobusuri în orice mărime cu garanță.

Mașini pentru transportări de greutate cu aburi și benzină

Ardesle-Eternit, cel mai bun material pentru acoperit.

Schimb de orice fel de mașini de îmblătit; motoare, mașini și rechizite economice excelente.

Achizite pentru orice mașini, cu prețuri ieftine.

Reparaturile mașinilor și a rechizitelor economice se execută cu specialitate și cu prețuri foarte ieftine.

Birou și depozit: **IOSIF LÁNYI** Brașov strada Luică 207.

Telefon Interurban: 382.

(La 505)

Alife „Mágnás” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătămător, contra sgrăbunțelor, despoierii pielii, petelor din față, crepării pielii, roșatei și contra tuturor boalelor de piele. După întrebuințarea unei singure tegle dispar sbărciturile feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fl. Pudră „Mágnás” (în 3 culori) 1 cutie 1 cor. 50 fl. Săpun „Mágnás” 1 cor. 20 fl.

№ 893-100

Cosmetic „Mágnás” pentru mâni:

foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, crepate, aspre și sbărcite. E de prisos a se mai întrebuința glicerina și vaselină, deoarece efectul cosmeticului „Mágnás” e sigur și acest cosmetic poate fi întrebuințat și ziua. — Prețul 90 fl.

„Anti pertussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, catarului, tusei măgărești la copil. — Prețul 1 cor. 80 fl.

Spirit „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 stiole mari 1-50 fl.

Spirit „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor 50 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru impedirea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, incuierii scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1-50 fl.

Vopsitor pentru păr:

în culoarea neagră, întunecată și brunată deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albiturile de păr. — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr:

rodă părului cărunț culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra ciumei de porci:

precum și în contra tuturor boalelor porcilor, cel mai excelent medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal pentru porci — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl. O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru gălățe încetează pierirea gălăților. — Prețul 1 cor.

Hypnonervin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervozității și a insomniei. Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SÁNDOR ZILAH. Vă păziți de imitații!

De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg

din SIBIU str. Heltauer 9

este cele dintâi și unicul magazin de pianuri și harmoniuri al Transilvaniei, al cărei proprietari sunt specialiști în construirea pianurilor și au și diplomă de conservator. Oferă on public:

pianine, pianuri și harmoniuri,

instrumente alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu cele mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanță.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Nici un român să nu-și cumpere mobile până ce nu vizitează
PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE MOBILE

EMIL PETRUȚIU

în SIBIU (Nagyszeben) str. Sării (Salzgasse) 37.

care execută toffelul de mobile moderne în toate stilurile, — ca garnituri pentru

dormitoare, prânzitoare, saloane și tapeterie proprie.

EXPOZIȚIE ZILNICĂ cu garnituri complete. Construiește toate lucrările de lipsă pentru biserici vechi și noi și binale, pe lângă executarea cea mai solidă; promptă și pe lângă garanția.

Telefon: 47.

(Pe 1348)

Telefon: 47.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

INȘTIINȚARE.

Aducem la cunoștința on. public, că despărțământul nostru de covoare l-am predat domnului

JONÁS BERTALAN,

care-l va conduce și pe mai departe în localitățile noastre.

Iar, întreprinderea noastră de aranjamente moderne pentru birouri am amplificat-o. Acest nou despărțământ al nostru dela 1 MAIU r. se află

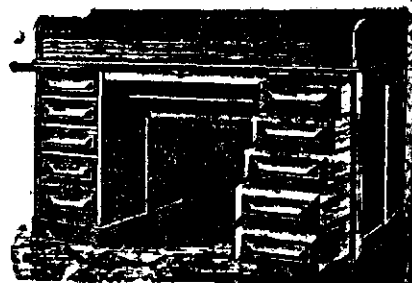
în nouile noastre localități

din palatul MERBL (lângă prăvălia-Linoleum).

Ca reprezentanți principali în sudul Ungariei al renumitelor mașini de scris „SMITH PREMIER” și „JERRY” și al mobilelor americane pentru birouri, ținem în localitățile noastre

expoziție permanentă de mobile p. birouri și mașini de scris. Cercetarea acestei expoziții nu obligă să cumpărați

Considerând că atelierul nostru de reparări l-am mărit și l-am aranjat modern precum și în urma excelențelor conducătorilor, suntem în măsură a satisface celor mai delicate pretențiuni în mod prompt și conștințios. Rechizitele noastre americane sunt din calitate excelente, și se vând cu prețuri

originale de fabrică. Primim și mai departe îngrijirea mașinilor de scris și reparări și orice comandă o executăm în modul cel mai culomt și prompt. — Rog și pe mai departe binevoitorul sprijin suntem cu stîmă!

Maitinszky Pál és Társa, Temesvár.

prima întreprindere de aranjamente moderne pentru birouri și stabiliment de mașini de scris „SMITH” din Ungaria-de-sud. Ma 129

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

SOCIETATE
PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI
NRUL 1/a.

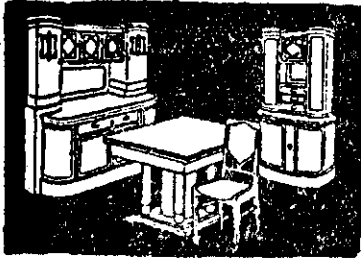
Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: *mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee*, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare totfelul de *opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, învi-tări de logodnă, cununie și pentru petreceri*. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

Hinger József

tâmplar pentru edificii și mobile

Alba-Iulia, (Gyulafehérvár) str. Séchenyi nr. 10.

==== (Casa proprie). =====

Pregătește orice lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școale, biserică, locuințe, birouri etc., din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. — Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

(Hi 1280)

Primul, unicul fabricant de instrumente muzicale în SIBIU. — Specializat în confecționare de violine.

Babós Béla

Sibiu, mai înainte Piața mică 24, acum str. Urezului (Reisbergasse) 2.

Depozit bogat și bine asortat în *violine de școală precum și în violine de maestru vechi și noue, citere, clarinete, de metal de suflat harmonice* și părțile lor constitutive ș. a. m.

Gramofone și plăci

în cea mai mare alegere. — *Coarde din străinătate cu garantat quint curat*. — Reparaturi se execută prompt și în mod artistic.

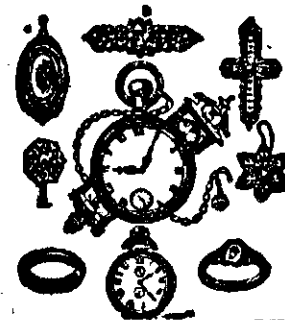
Cereți catalog gratis și franco.

(Ba 1586)

Dacă vorești să ai un clasornic inexeptionabil sau dacă vorești să-ți fie clasornicul reparat cu specialitate te adresează clasornicarului

WILHELM ZEY

în SIBIU, Piața-mică numărul 16.,

unde se capătă cu prețuri convenabile, pe lângă garanță totfelul de *orologe pentru buzunar, — pentru părete, și — sunătoare*.

Fiți atenți la firmă!

Ze 1278

FABRICĂ TRANSILVANIA DE BRĂNZETURI DE OAIE CU PUTERE ELECTRICĂ.

Carl Albrecht

Sibiu, str. Bergergasse nr. 13-15

Oferă cele mai renumite soiuri de brânză. Brânză secunască, recunoscută de cea mai fină specialitate în lunile Martie — Septembrie. Brânză de prima calitate, unsuroasă și dulce, în lunile Septembrie — Februarie. Brânză de oai Scunda, mai puțin unsuroasă. Cea mai bună calitate de brânză de munte în burduf. Producțiune zilnică, — proaspete, expedate cu ramburs. —

Liste de prețuri și probe se trimot la
==== Costare gratuit și franco. =====

A 1279

Hotel SCHMIDT

∴ SIBIU — NAGYSZEBEN ∴

cu 30 odăi perfect aranjate pentru pasageri, restaurant și cafenea, din cauză de boală e de vânzare, eventual se dă în arândă.

Informații la fața locului.

(SI 1794)

Minunea cosmeticeii!

Toate damele și domnișoarele, cari doresc a conserva frumseța feței să folosească numai crema și săpun de

„Flieder”

Efectul e uimitor, mai ales, dacă se folosește regulat.

Nenumărate scrisori de recunoștință sunt tot atâtea dovezi, că crema „FLIEDER” este neîntrecută.

Se poate comanda din laboratorul cosmetic a lui

Iosif Rastädter, Versecz

farmacia „SFÂNTULUI ȘTEFAN”.

Tot aci se pot găsi, deja în cerc foarte larg cunoscute preparate ca:

Crema de „Flieder” cea mai recomandabilă cremă, atât pentru folosință de ziua, cât și pentru noapte — — — — — Prețul unei al fie 1 cor.

Săpun de cremă „Flieder” cu miros foarte plăcut. — O buc. 70 fil. Trei buc. 2 c.

Pentru îngrijirea părului:

„Regenerator de păr” redă părului cărunț culoarea originală. — — — — — O sticlă 1 cor.

„Depilator” cu care se rimesc firele de păr de pe față, fără nici o durere.

„Pomada Tannochnio” cel mai recomandabil mijloc și totodată cel mai bun pentru creșterea părului. — — — — — Prețul unei alifie 1 cor.

Depozit mare din articlii de gume franceze și preservative.

Expediatul prin postă cu rambursă se întâmplă momentan și discret.

(Ra 1094)

60 fl.
+ 20 fileri
porto poştal

Veste bună pentru iubitorii de carte românească!

60 fl.
+ 20 fileri
porto poştal

Calendarul partidului

național român din Ungaria și Ardeal pe anul **1914**

este gata și zilnic se expediază cu poșta și cu trenul în toate părțile locuite de Români, și anume: în *Ungaria, Ardeal, România, Bucovina, America, în statele din Balcani*, etc. — Calendarul partidului național român este

cel mai mare, mai bogat și mai ieftin calendar românesc.

Articolele însuflețite, poeziile admirabile, învățăturile folositoare tuturor fiilor neamului românesc, precum și glumele și poveștile morale, — toate scrise de cei mai de seamă scriitori ai noștri fac din acest calendar un odor prețios, care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui frate român.

Calendarul partidului național este cea mai însemnată publicație românească la noi în acest gen, și este singurul calendar care, prin conținutul său foarte bogat, poate mulțumi pe oricine. — Nimeni să nu-și cumpere calendar pe anul 1914 până nu a văzut mai întâiu Calendarul partidului național român.

Condițiunile de vânzare:

Calendarul partidului național român se vinde *numai pe bani gata*. Prețul unui ex. 60 fileri, iar pentru trimiterea cu poșta 20 fileri deosebit.

dela 10 ex. până la 14 ex.	cu 15 ⁰ / ₀ rabat, nefrancat ;
„ 14 „ „ 36 „	20 ⁰ / ₀ „ „
„ 36 „ „ 72 „	20 ⁰ / ₀ „ franco;
„ 72 ex. în sus	cu 25 procente rabat, franco.

Pentru „România“ costă exemplarul 1 cor. 10 fileri.

Nici pe așteptare și nici cu rambursă 1—5 ex. nu trimitem deoarece porto face mult! Asemenea cereri nu se vor lua în considerare. — Se poate procura dela

Administrația ziarului „Românul“, Arad, str. Zrinyi nr. 1

60 fl.
+ 20 fileri
porto poştal

Singurul calendar care poate mulțumi pe oricine!

60 fl.
+ 20 fileri
porto poştal

Cea mai însemnată publicație românească la noi în acest gen!

Cel mai mare, mai bogat și mai ieftin calendar românesc!